

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ 2020 ОНД
ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ**

№	Д/ Д	Үндэслэсэн дунд хугацааны бодлогын баримт бичиг	Арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт		Хүрэх үр дүн	Шаардлагатай хөрөнгийн хэмжээ, хөрөнгийн эх үүсвэр	Хэрэгжүүлэх Байгууллага
				Одоогийн байдал /Суурь түвшин/	Хүрэх түвшин /2020 оны жилийн эцсийн байдлаар/			
НЭГ. ЭДИЙН ЗАСАГ, САНХҮҮГИЙН БОДЛОГО								
1.1 Хөдөө аж ахуйн бодлого:								
Цаг уурын өөрчлөлтөнд дасан зохицсон цогц, ухаалаг хөдөө аж ахуйг хөгжүүлж эрүүл, аюулгүй хүнсний хангамжийг сайжруулна								
1	1	АЗДҮАХ-ийн 1.1.1	Хаврын тариалалтад баримтлах бодлого чиглэлийг тодорхойлж, тариаланчдын зөвлөгөөн зохион байгуулах	Жил бүр уламжлалт арга хэмжээг зохион байгуулж байна.	2020 оны тариалалт, ургац хураалтын технологийн талаар нэгдсэн чиглэл тодорхойлогдож, хэрэгжсэн байна.	Үр тариа 180.0 мянган тн, төмс 32.0 мянган тн, хүнсний ногоо 35.0 мянган тн, таримал тэжээл 25.0 мянган тн, тосны ургамал 18.5 мянган тонныг тус тус бэлтгэсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХААГ
2	2		Засгийн газрын 131 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг зохион байгуулж, төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх	Засгийн газрын 131 дугаар тогтоолоор Сэлэнгэ аймгийн 16 сумын 44 багийг тариалангийн бүс нутаг болгон зарласан.	Тогтоолын хэрэгжилтийг хангах тариалангийн талбайг хашаажуулах, ойн зурвас байгуулах, бэлчээр ашигласаны төлбөр хураамжтай	Тогтоолын хэрэгжилт хангагдсан байна.	Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХААГ

					болсон.			
3	3	АЗДҮАХ-ийн 1.1.4	Ургамал хамгааллын цогц арга хэмжээг төлөвшүүлж, тариалангийн талбайг агрохимийн шинжилгээнд хамруулах	Ерөө, Сайхан сумын газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгчид талбайнхаа 80 хувийг агрохимийн шинжилгээнд хамруулсан.	Нийт тариалангийн талбайн 50 хувийг агрохимийн сүлжээнд хамруулсан байна.	Нэгж га талбайгаас хураан авах ургацын хэмжээ нэмэгдсэн байна.	Хувийн хөрөнгөөр	ХХААГ, Аж ахуйн нэгжүүд
4	4	АЗДҮАХ-ийн 1.1.5	Услалтын системийг бүртгэлжүүлэх, ашиглалтыг сайжруулах арга хэмжээг зохион байгуулах	Аймгийн хэмжээнд 10034 га талбайд усалгаатайгазар тариалан эрхэлж байна.	Усалгаатай талбайн талбайн ашиглалтыг сайжруулан талбайн хэмжээг 10 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Усалгаатай талбайн хэмжээ 11034 га талбайд хүрсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	ХХААГ, Аж ахуйн нэгжүүд
5	5	АЗДҮАХ-ийн 1.1.7	“Сэлэнгэ төмс хүнсний ногоо”, “Жимс жимсгэнэ” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг ханган 1-р үе шатны үр дүнг тооцож аймгийн ИТХ-д танилцуулах	Аймгийн ИТХТ-ийн 2018 оны 60 дугаар тогтоолоор “Сэлэнгэ төмс хүнсний ногоо” хөтөлбөр, “Жимс, жимсгэнэ” хөтөлбөрийг 2018 оны 83 дугаар тогтоолоор тус тус батлуулсан.	Төмс, хүнсний ногооны үйлдвэрлэл хангамж, нэмэгдэж жилд хураан авах ургацыг 75,0 мянган тн-д хүргэнэ.	75 мянган тн төмс, хүнсний ногоо үйлдвэрлэгдэж, зах зээлд худалдан борлуулж, жимс, жимсгэний 10,0 мянгаас доошгүй суулгац нийлүүлэгдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ
6	6	АЗДҮАХ-ийн 1.1.16	“Эрчимжсэн үхрийн аж ахуй” хөтөлбөрийн	“Эрчимжсэн үхрийн аж ахуй” хөтөлбөрийг	Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгчдийн тоог 10 хувиар	Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгчдийн тоо нэмэгдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ

			хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Аймгийн ИТХ-ын 2017 оны 32 дугаар тогтоолоор батлуулсан.	нэмэгдүүлсэн байна.			
7	7	АЗДҮАХ-ийн 1.1.10	Мал эмнэлгийн лабораторийн эмнэлгийн зориулалтын байрыг ашиглалтад оруулах	Мал эмнэлгийн бүхий л төрлийн ажил үйлчилгээг жилийн туршид тасралтгүй хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн.	Мал эмнэлгийн үйлчилгээг технологит хугацаанд чанартай хэрэгжүүлж, зарим онош тодорхойгүй өвчнийг оношилж, мал, амьтны элдэв өвчингүй тайван байдал хангагдана.	Олон Улсын жишигт нийцсэн мал эмнэлгийн лабораторийн байртай болсон байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, МЭГ
8	8	АЗДҮАХ-ийн 1.1.11	Нөөцөд түшиглэсэн органик бордооны дэвшилтэт технологи бүхий үйлдвэрлэлийг бий болгож, бордооны хангамжийг нэмэгдүүлэх	2019 оны тариалалтад 135.6 тн нийлмэл бордоо хэрэглэсэн байна.	Органик бордооны үйлдвэрлэлийг бий болгож, аж ахуйн нэгж, иргэдийн бордооны хэрэглээ нэмэгдэнэ.	Бордооны хэрэглээг нэмэгдүүлснээр авах ургацын хэмжээ нэмэгдэнэ.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ, УГТХ
9	9	ХХААГ-ын санал	Шилмэл омгийн малын үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулах	2015 оноос хойш малын үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулагдаагүй.	Аймгийн “Шилмэл мал-2020” арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	Арга хэмжээг зохион байгуулснаар малчид шилмэл омгийн хээлтэгч, хэлтүүлэгчээр мал сүргийн бүтэцдээ эргэлт хийж, нэг малаас авах шимийн үзүүлэлт нэмэгдэнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ
10	10	АЗДҮАХ-ийн 1.1.13	Мал сүрэгт хийгдэх үзлэг ангилалт болон үхэр, цөм	2019 онд Үзлэг ангилалтанд бог 50600, бод	Малд үзлэг, ангилалт хийх, ээмэгжүүлж,	Үхэр, цөм сүргийн малд үзлэг ангилалт хийх, ээмэгжүүлж,	Улсын болон хувийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ

			сүргийн бог малыг ээмэгжүүлэх, бүртгэлжүүлэх,	18942 малыг хамруулж, ашиг шимийн гарцыг тодорхойлж ажилласан.	бүртгэлжүүлэх ажлыг график хугацаанд хийж гүйцэтгэнэ.	бүртгэлжүүлсэн байна.		
11	11	АЗДҮАХ-ийн 1.1.14	Бүрэн найрлагат малын тэжээлийн үйлдвэрийг байгуулж, мал бордох үйл ажиллагааг эрхлэх аж ахуй нэгжийг дэмжих	Малын тэжээл үйлдвэрлэх аж ахуй нэгжүүдийг хөнгөлөлттэй зээл тусламжинд хамруулж ажилласан.	Малын тэжээлийн үйлдвэрийг сумдад байгуулсан байна.	Тэжээлийн хэрэгцээг 100 хувь дотоодын үйлдвэрлэлээр хангана.	Улсын болон орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ
12	12	АЗДҮАХ-ийн 1.1.14	Мал аж ахуйн салбарын 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангуулах, аймаг, сумын өвс, тэжээлийн нөөцийг бүрдүүлэх	Аймгийн аюулгүй нөөцөд 200 тн өвс, 30 тэжээл бэлтгэнэ.	Өвс тэжээлийн аюулгүйн нөөцийг бүрдүүлэх ажлыг цаг алдалгүй зохион байгуулсан байна.	Өвс тэжээлийн нөөцийг 100 хувь бүрдүүлсэн байна.	Засаг даргын нөөц хөрөнгө, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ
13	13	АЗДҮАХ-ийн 1.1.15	Байгаль орчинд халгүй аргаар бэлчээрийн хөнөөлт мэрэгч амьтантай тэмцэж, бэлчээрийн талбайг хамгаалах	15000 га мэрэгч амьтантай тэмцэж устгасан.	Бэлчээрийн хөнөөлт мэрэгч амьтантай тэмцэх ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.	20000-аас доошгүй бэлчээрийн талбайд оготно устгалын ажлыг хийсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ
14	14	АЗДҮАХ-ийн 1.1.17	Өндөр ашиг шимт малын гүн хөлдөөсөн үрээр зохиомол хээлтүүлэг хийх ажлыг зохион байгуулах	Гүн хөлдөөсөн үрээр 1500 малд зохиомол хээлтүүлэг хийсэн байна.	Өндөр ашиг шимт малын гүн хөлдөөсөн үрээр зохимол хээлтүүлэг хийх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн байна.	Өндөр ашиг шимт малын тоо толгой нэмэгдсэн байна.	Орон нутгийн төсөв, хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ХХААГ
15	15	АЗДҮАХ-	Нарлаг болон	2019 оны	Тариалалтын	Иргэдийг эрт ургацын	Орон нутгийн	Аймгийн

		ийн1.1.6	өвлийн хүлэмжийн талбай, тариалалтын хэмжээг нэмэгдүүлэх	байдлаар 5,7 га газарт нарлаг болон өвлийн хүлэмжид тариалалт хийж байна.	талбайн хэмжээг 10 хувиар нэмэгдүүлсэн байна.	хүнсний ногоогоор хангасан байна.	төсөв, хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр	ЗДТГ, ХХААГ
16	16	Ажлын хэсгийн санал	Япон Улсын Шизуоки мужтай хамтран хүлэмжийн аж ахуйд мэргэжилтэн бэлтгэх	Япон Улсын Шизуоки мужтай хамтран ажиллах санамж бичгийн хүрээнд дадлагажигч ажилтан ажиллуулахаар тохирсон болно.	Япон Улсын Шизуоки мужид дадлагажигч ажилтнаар иргэд ажлын байранд зуучилсан байна.	Иргэдийн хүлэмжийн аж ахуй эрхлэх туршлага нэмэгдэж, өрхийн орлого дээшилсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХААГ
17	17	АЗДҮАХ-ийн 1.1.10	Мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний технологит хугацаанд чанартай гүйцэтгэх, олон талт оролцогчдын хариуцлагыг өндөржүүлэх, хамтын ажиллагааг сайжруулах, зарим халдварт өвчингүй тайван өрх, эрчимжсэн аж ахуйд хяналт, үнэлгээ хийх, баталгаажуулах	Аймгийн Засаг даргын 2019 оны А/154 тоот “Мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулах тухай” захирамжаар урьдчилан сэргийлэх ажил үйлчилгээг жилийн туршид тасралтгүй хэрэгжүүлнэ.	Мал эмнэлгийн үйлчилгээг мал эмнэлгийн хяналтыг гүйцэтгэлд эрсдэлд суурилан хийж, зарим өрх, аж ахуйд тандах болон түүвэр шинжилгээ, судалгаа, баталгаажуулалт хийсэн байна.	Зарим өвчний гарал, халдварлалт буурч, хүн амыг эрүүл аюулгүй хүнсээр хангах, технологит арга хэмжээний гүйцэтгэлд хийх хяналт сайжирч, элдэв өвчингүй тайван аймаг, өрх, аж ахуй баталгаажсан байна	Улс болон орон нутгийн төсөв	Аймаг, сумдын ЗДТГ МЭГ
18	18	АИТХ-ын санал	Мал эмнэлгийн цахим бүртгэлжүүлэлтийн	Мал эмнэлгийн цахим бүртгэлийн	-	Аймгийн хэмжээнд малчид, иргэдийн амьжиргааг	Орон нутгийн төсөв	Аймаг, сумдын ЗДТГ МЭГ

			систем нэвтрүүлэх	систем нэвтрээгүй		дээшлүүлнэ. Малын эрүүл мэнд болон өвчний хяналт, амьд мал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүний гарал үүслийг эргэн мөшгих үйл ажиллагаа бий болно.		
19	19	ИТХ-ийн санал	Иргэдийг эрүүл ахуй стандартын шаардлага хангасан мах, махан бүтээгдэхүүн нөөцлөх, мал мах бэлтгэх нөхцөлийг бүрдүүлэх	Сүхбаатар, Мандал сумдад мал нядлах цэг байдаг.	Эрүүл ахуй, стандартын шаардлага хангасан мах, махан бүтээгдэхүүн боловсруулах цэгтэй болсон байна.	Иргэд аюулгүй, эрүүл хүнсээр хангагдах нөхцөл бүрдсэн байна.	Төсөл хөтөлбөр, хувийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХААГ

1.2 Байгаль орчны бодлого

Байгалийн унаган төрх, тэнцвэрт байдлыг хадгалж, зохистой ашиглах, нөхөн сэргэх боломжийг бүрдүүлэн, байгалийн нөөц баялгийг эдийн засгийн өсөлт, нийгмийн тогтвортой хөгжлийн үндэс болгоно.

20	1	АЗДҮАХ-ийн 1.2.2	Орхон голын усан орчны экологийн төлөв байдлыг тогтоох, жил бүр барих загасны тоог тодорхой болгох зорилгоор Орхон голын загасны судалгаахийх	Орхон голын загасны суурь судалгаа байхгүй.	Орхон голын загасны судалгаа хийгдсэн байна.	Орхон голын усан орчны экологийн төлөв байдал, хөвөгч амьтдын судалгаа, жил бүр барих загасны тоо толгой, цаашид авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас	БОАЖГ, ХХААГ мэргэжлийн судалгааны байгууллага
21	2		Ойн нөөцийг хамгаалах, үр өгөөжтэй ашиглах, нөхөн сэргээх, мэргэжлийн	2019 онд Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний	2020 онд Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардал, мод бэлтгэгч аж	Мод бэлтгэсэн, ойн хөнөөлт шавжид нэрвэгдсэн, түймэрт өртсөн талбайн хэмжээ багасна.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас	БОАЖГага

			байгууллагуудын менежментийг сайжруулах, ойн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлж, 1000-га-аас доошгүй талбайд ойжуулалт хийх	зардлаар-242 га, мод бэлтгэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын өөрийн хөрөнгөөр га, Япон улсын төрийн бус байгууллагын хөрөнгө оруулалтаар 25 га тус тус гүйцэтгүүлж аймгийн хэмжээнд нийт га талбайд ойжуулалтын ажил хийгдсэн.	ахуйн нэгж, байгууллагуудын өөрийн хөрөнгө, аймгийн хэмжээнд нийт 1500 га талбайд ойжуулалтын ажлыг хийж гүйцэтгүүлнэ.			р, Ойн мэргэжлийн байгууллага Ойн анги
22	3	АЗДҮАХ-ийн 1.2.3	“Ногоон паспорт-ногоон төгөл” хөдөлгөөнийг эрчимжүүлэн ногоон байгууламжийн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх	“Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр”-ийн хүрээнд 2019 оны эхний хагас жилийн байдлаар 17 сумын 377 аж ахуйн нэгж, 3449 иргэн, 18102 ширхэг мод, бут, сөөг тарьж ургуулсан байна.	2020 онд Бүх нийтээр мод тарих өдрөөр “Өрх бүр хоёр мод тарих” аяныг өрнүүлнэ.	Ногоон байгууламжийн тоо хэмжээ нэмэгдсэн байна.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас	АЗДТГазар, БОАЖГазар, Сумдын ЗД ААН, ОСГЭН
23	4	АЗДҮАХ-ийн 1.2.4	Хараа голын эрэг орчмын газруудыг бургасжуулах ажлыг Баянгол,	Голын эрэг орчмыг бургасжуулах ажлыг өмнө нь	Баянгол, Мандал суманд тус бүр 10 га талбайд бургасжуулах	Голын эрэг орчмын 20 га талбайд бургастай болсон байна.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний	БОАЖГ Хараа бүсийн СДОА

			Мандал суманд тус бүр 10 га талбайд гүйцэтгүүлэх	хийж байгаагүй.	ойжуулалтын ажил хийгдсэн байна.		зардлаас	
24	5	Төрөөс ойн талаар баримтлах бодлого	Цөлжилтийн судалгаанд тулгуурлан Жавхлант, Баянгол, Алтанбулаг, Орхон, Орхонтуул, Сайхан зэрэг сумдад тус бүр 10 га талбайд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах	Алтанбулаг, Баянгол, Жавхлант, Орхон, Орхонтуул, Сайхан сумдад тус бүр 10 га талбайд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулсан.	Аймгийн хэмжээнд 60 га талбайд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулсан байна.	Цөлжилтийг сааруулж, уур амьсгалын зөөлрүүлнэ.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас	БОАЖГ Мэргэжлийн байгууллага
25	6	АЗДҮАХ-ийн 1.2.8	Аймгийн хэмжээнд 5 булаг шандын эхийг хамгаалж, булгийн ундаргыг нэмэгдүүлэх	Тус бүр 1 булгийн эхийг хамгаалсан.	5 булаг хамгаалсан байна. /Баруунбүрэн, Мандал зэрэг сум/	Булаг шандыг эхийг хамгаалснаар булгийн усны ундарга нь сайжирч хүн, малын ундны усны нөөц нэмэгдэнэ.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас	БОАЖГ Ойн санг гэрээгээр эзэмшигч нөхөрлөл
26	7	Төрөөс ойн талаар баримтлах бодлого	Ойн хөнөөлт шавжийн тэмцлийн ажлыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх	2019 онд 15000 га талбайд тэмцлийн ажил явуулна. Тэмцлийн ажил явуулах шаардлагатай 100 мянган гаруй га талбай байна.	10000 га талбайд тэмцлийн ажил явуулсан байна.	Ойн хөнөөлт шавжийн тархалт, олшрол багасч, ойн эрүүл орчинг бүрдүүлж, хэвийн өсөлтийг ханган, ойн бүтээмжийг дээшлүүлж, таваарлаг чанар сайжирна.	Байгаль, орчин нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас	БОАЖГ Мэргэжлийн байгууллагууд
27	8	АЗДҮАХ-ийн 1.2.15	Газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах дуудлага худалдааг нийтэд ил тод цахим	Газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах дуудлага худалдааг	Иргэдэд мэдээ мэдээллийг тухай бүр авах боломжийг бүрдүүлж дуудлага худалдааг цахимаар	Иргэдийн санал, өргөдөл, гомдол багассан байна.	-	ГХБХБГ

			хэлбэрээр явуулах	цахимаар явуулдаггүй.	зохион байгуулах үйл ажиллагаа тогтмолжсон байна.			
28	9	АЗДҮАХ-ийн 1.2.1	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулахад шаардагдах зардлыг төсөвт суулгуулах ажлыг зохион байгуулах	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө 2006 онд хийгдсэн өнөөгийн нөхцөл байдалд нийцэхгүй хоцрогдсон тул шинэчлэх шаардлагатай байна.	Нийт сумын нутаг дэвсгэрийн ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг үе шаттайгаар хийж гүйцэтгэсэн байна.	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөнд нийцүүлэн сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	ГХБХБГ
29	10	АЗДҮАХ-ийн 1.2.17	Цаг агаарт зориудаар нөлөөлж мөндөр зайлуулах үйл ажиллагааг судалж, турших ажлыг эхлүүлэх	Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх 4 экспедиц 2018 оны 4-р сарын 27-ноос эхлэн цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх нөхцөл бүрдсэн 18 тохиолдолд 68 удаа хээрийн үйл ажиллагаа явуулж 132 ширхэг пуужин харваж, ажилласан.	Орох хур тунадасны хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Таримал болон бэлчээрийн ургац нэмэгдэнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	АЗДТГ, УЦУОШТ

30	11	ХОХБТХ-ийн санал	Сэлэнгэ аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн 2019 оны 76 тоот “Нөхөн сэргээлтийн өдрийг зарлах тухай” тогтоолыг эрчимжүүлэх	Аймгийн Хүдэр, Ерөө, Мандал зэрэг сумдын нутаг дэвсгэрт 52 нөхөрлөл нийт 78.2 га талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг гүйцэтгээд байна.	Уул уурхайн улмаас эвдрэлд орж эзэнгүй орхигдсон газрын хэмжээ багассан байна.	Нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ нэмэгдсэн байна	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, БОАЖГ,	
31	12	УЦУОШТ-н санал	Аймгийн агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн тооллогыг хийж агаарт ялгаруулж буй бодисын хэмжээг тооцон гаргаж, холбогдох арга хэмжээ авах	Агаар бохирдуулах эх үүсвэрийн 2018 оны тооллогын дүнг үндэслэн Сүхбаатар, Сайхан сумын агаарт ялгаруулж буй ялгарлалын тооцоог бодож гаргасан.	Сумдын агаарт ялгарч буй хаягдалын тооцоог хийж бүрэн дуусгах шаардлагатай.	Аймгийн агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн тооллогыг хийж агаарт ялгаруулж буй бодисыг тооцон гаргасан байна.	-	УЦУОШТөв БОАЖГазар	
32	13	Аймгийн ИТХ-н санал	“Аймгийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах	2017 онд “Сэлэнгэ аймгийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хөтөлбөр” батлагдсан	“Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн нарийвчилсан төлөвлөгөөний дагуу 2020 оны хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байна.	Аялал жуулчлал хөгжиж, аймаг, орон нутгаа сурталчлан, иргэд, аж ахуй нэгжийн ашиг орлого нэмэгдсэн байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, БОАЖГ, МХГ	
1.3 Үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчилгээний бодлого									

Сум бүр үйлдвэрлэгч байж, хэрэглэгчдийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцүүлэн үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулан, бүтээгдэхүүний тоо хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

33	1	АЗДҮАХ-ийн 1.3.1	“Сум бүрт нэг үйлдвэр үйлчилгээ хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилтийг үе шаттайгаар зохион байгуулж үр дүнг тооцох	Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн 2018 оны 85 дугаар тогтоолоор батлагдсан.	Сум бүрт үйлдвэр үйлчилгээний нэр төрөл нэмэгдсэн байна.	Ажлын байр нэмэгдэж, иргэдийн амьжиргааны түвшин дээшилсэн байна.	-	Аймаг сумдын ЗДТГ, ХХААГ, Аж ахуйн нэгж байгууллага
34	2	АЗДҮАХ-ийн 1.3.2	“Сэлэнгийн бренд” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж, Сэлэнгэд үйлдвэрлэв”, “Сэлэнгийн ургац-2020”, “Гонгорын бумбаны тахилга” “Цам харайх”, “Майдар эргэх” арга хэмжээг зохион байгуулах	2017 онд аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар “Сэлэнгийн бренд” хөтөлбөр батлагдсан.	Аж ахуйн нэгж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлж, бүтээгдэхүүний нэр төрлийг олшруулан борлуулалтын орлогыг нэмэгдүүлсэн байна.	“Сэлэнгийн бренд” бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдийн үйл ажиллагааг дэмжиж, борлуулалт нэмэгдсэн байна. Аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нэр төрөл нэмэгдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ. ХХААГ
35	3	Ажлын хэсгийн санал	Төмсний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, цардуулын үйлдвэр байгуулах Техник эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулж, барилгын ажлыг эхлүүлэх	Одоогоор цардуулын үйлдвэр байхгүй.	Төмсний үйлдвэрлэлийн тариалалт нэмэгдэж, үйлдвэрийн барилгын ажил эхэлсэн байна.	Цардуулын үйлдвэртэй болсон байна.	Улсын болон орон нутгийн хөрөнгөөр, төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ. ХХААГ

36	4	-	Сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтийг сайжруулж, үр дүнг тооцож ажиллах	Сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлт 78 хувьтай байна.	Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтийг 90 хувьд хүргэнэ	Сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлт сайжирч, иргэд аж ахуйн нэгжид олгох зээлийн хэмжээ нэмэгдсэн байна.	-	Аймаг сумдын ЗДТГ, ХХААГ
37	5	АЗДҮАХ-ийн 1.3.10	Мандал суманд Худалдаа үйлчилгээний төв байгуулах	Нэгдсэн худалдааны төв байхгүй.	Нэгдсэн төвтэй болсон байна.	Иргэдийн ашиг орлог нэмэгдэж, төвлөрсөн цэгээс үйлчилгээ авах боломжтой болно.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ
1.4 Хөрөнгө оруулалт, дэд бүтцийн бодлого, шинэчлэлийн хүрээнд								
Хүн амыг эрүүл орчинд, ая тухтай амьдрах нөхцөлийг тогтвортой сайжруулна								
38	6	АЗДҮАХ-ийн 1.4.1	Зарим сумдын хот байгуулалтын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотгол хийж мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Жавхлант, Зүүнбүрэн, Хүдэр сумдын хот, төлөвлөлт, газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний ажлын даалгавар батлагдсан.	Жавхлант, Зүүнбүрэн, Хүдэр сумдын хот, төлөвлөлт, газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж аймаг, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлуулсан байна.	Хот төлөвлөлт газар зохион байгуулалтын оновчтой төлөвлөлт бий болж сумд орчин үеийн жишгээр хөгжих нөхцөл боломж бүрдсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
39	7	АЗДҮАХ-ийн 1.4.2	“Орон сууц” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг орон нутагтаа зохион байгуулах	Аймгийн хэмжээний нийт өрхийн 80 гаруй хувь нь гэр хороололд ердийн галлагаа буюу зуух, ханан пийшингээр халаалтынхаа	Сүхбаатар суманд нийтийн орон сууцны 120 айл, амины орон сууцны 10 айл, Шаамар сумын Дулаанхаан тосгонд Залуу төрийн албан	Иргэдийн аятай тухтай орчин нөхцөлд амьдрах боломж бүрдсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ

				асуудлыг шийдвэрлэн амьдарч байна.	хаагчдын 8 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулна.			
40	8	АЗДҮАХ-ийн 1.4.5	Зарим сумдын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг шинэчилж, шинэ суурьшлын бүсийн цахилгаан хангамжийн асуудлыг шийдвэрлэх	Сумдын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын 80 хувь нь 35-55 жилийн насжилттай, айл өрхүүд хүчдэлийн уналттай байна. Мөн Сүхбаатар, Алтанбулаг, Шаамар суманд шинэ суурьшлын бүсэд газар олгосон.	Зарим сумдын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг төмөр бетон тулгуур, СИП кабелиар шинэчилж, өргөтгөн, ухаалаг тоолуур төвлөрүүлсэн байна.	Найдвартай эрчим хүчээр хангагдана. Өмчилж авсан газартаа амьдрах нөхцөл боломж бүрдсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
41	9	АЗДҮАХ-ийн 1.4.5	Сумдыг төвлөрсөн дулаан хангамжийн системд холбож, Түшиг сум, Номгон тосгоны халаалтын төвд шинэчлэл хийх	Жавхлант, Орхон сумдын төвлөрсөн дулаан хангамжийн ажлыг эхлүүлсэн. Түшиг сум, Номгон тосгоны зуух хуучирч, хүчин чадлаараа ажилладаггүй. Төр төсвийн байгууллагуудын халаалт стандартын хэмжээнд	Шинээр зуух суурьлуулсан байна.	Төр, төсвийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, айл өрхийн ая тухтай амьдрах орчин нөхцөл бүрдсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ

				хүрдэггүй.				
42	10	АЗДҮАХ-ийн 1.4.14	“Гэрэлт”, “Соёмбот” цогцолборыг гэрэлт гудамж болгон тохижуулах	Сүхбаатар сумын төвийн гэрэл, гэрэлтүүлэг хангалтгүй байна.	“Цагаан-Эрэг болон “Гэрэлт”, “Соёмбот” цогцолборыг гэрлэн чимэглэлээр тохижуулсан байна.	Иргэд тав тухтай орчинд чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх нөхцөл боломж бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
43	11	АЗДҮАХ-ийн 1.2.13	“Сайханы хөтөл”-д шилэн гүүр бүхий жишиг аялал жуулчлалын бүс байгуулах	Авто зогсоол, шилэн гүүр, хашаа, тохижилтийн ажлын зураг төсвийг хийж байна.	Зогсоол, шилэн гүүр, хашааг барьж тохижилтийн ажил хийгдсэн байна.	Аялал жуулчлал, амралт зугаалгын таатай орчин бий болсон байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
44	12	АЗДҮАХ-ийн 1.2.13	Сүхбаатар сумын 5 дугаар багт амралт зугаалга, хүүхэд залуучуудын тоглоомын парк бүхий цэцэрлэгт хүрээлэн барих ажлыг эхлүүлэх	Сүхбаатар сумын хогийн цэгийг түрж булшлах, амралт зугаалгын төв болгох зураг төсвийг хийж байна.	5 дугаар багийн амралт зугаалга, хүүхэд залуучуудын тоглоомын парк бүхий цэцэрлэгт хүрээлэнгийн зам, зогсоол, хашаа, доторх явган хүний болон дугуйн замыг барьсан байна.	Аялагч, жуулчлагчдын тоо нэмэгдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
45	13	АЗДҮАХ-ийн 2.3.10	Шаамар суманд “Морин спорт, аялал жуулчлалын төв”- ийг барих ажлыг эхлүүлэх	2019 онд газрын асуудлыг шийдвэрлэсэн.	Морин тойруулгын барилга эхэлсэн байна.	Морин спорт хөгжих нөхцөл бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ

46	14	АЗДҮАХ-ийн 1.4.11	Шаамар, Зүүнбүрэн, Цагааннуур, Түшиг чиглэлийн 112 км зам барих	Дархан-Сэлэнгэ чиглэлийн хатуу хучилттай Олон улсын А0401 дугаартай замаас Түшиг сум хүртэл 112 км хайрган хучилттай замтай байна.	Шаамар Зүүнбүрэн Цагааннуур чиглэлийн 112 км замын ажил эхлүүлсэн байна.	Шаамар Зүүнбүрэн Цагааннуур чиглэлийн хатуу хучилттай зам баригдаж иргэдийн ая тухтай аюулгүй зорчих нөхцөл бүрдэж ачаа тээврийн сүлжээ сайжирна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
47	15	АЗДҮАХ-ийн 1.4.11	Мандал сум доторх хатуу хучилттай авто зам барих	2019-2020 оны Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Мандал сумын дотор хатуу хучилттай авто зам барих ажил эхэлсэн байна.	Мандал сумын төвийн авто замын зорчих хэсэг сайжирч хатуу хучилттай замын хэмжээ нэмэгдэнэ.	Мандал сумын иргэдийн ая тухтай зорчих нөхцөл бүрдэж хотын өнгө үзэмж сайжирна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
48	16	АЗДҮАХ-ийн 1.4.11	Улаанбаатраас – Дархан чиглэлийн авто замаас Мандал сум хүртэл хатуу хучилттай авто замын ажлыг бүрэн холбох	2019-2020 оны Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтад батлагдсан Улаанбаатраас – Дархан чиглэлийн авто замаас Мандал сумын чиглэлд 30 км хатуу хучилттай авто зам барих ажил эхлээд байна.	Улаанбаатраас – Дархан чиглэлийн авто замаас Мандал сумын чиглэлд 30 км хатуу хучилттай авто замын ажил бүрэн дуусч ашиглалтад оруулна.	Иргэдийн ая тухтай зорчих нөхцөл бүрдэж Мандал сумын дэд бүтэц сайжирна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ
49	17	АЗДҮАХ-ийн 1.4.11	Хилийн Алтанбулаг боомтод өртгөтгөл шинэчлэлт хийх	Монгол улсын Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй	“Гаалийн шинэчлэл”- ийн хүрээнд хойд	Алтанбулаг боомтын хүчин чадал хил гаалиар зорчигч иргэднд ая	Улсын төсвийн	Аймаг

				“Гаалийн шинэчлэл”- ийн хүрээнд хойд хилийн Алтанбулаг боомтын авто зам зогсоолын барилга угсралтын ажлын шав тавьсан.	хилийн Алтанбулаг боомтын авто зам зогсоолын барилга угсралтын ажлын хийгдсэн байна.	тухтай тоотай орчныг бие болгон.	хөрөнгөөр	сумдын ЗДТГ, ГХБХБГ, Алтанбулаг боомтын захиргаа
--	--	--	--	--	--	----------------------------------	-----------	--

1.5 Төсөв, санхүүгийн бодлого

Төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалт, орон нутгийн хөгжлийн сан, хөрөнгө оруулалтыг оновчтой болгон, төсвийн сахилга бат, шилэн дансны хяналт, ил тод байдлыг эрхэмлэж, иргэдийн үнэт цаасны зах зээлийн талаарх мэдлэгийг дээшлүүлнэ.

50	1	ЗГҮАХ-ийн 1.4, 1.9, АЗДҮАХ-ийн 1.5.1	Аймгийн төсвийн төлөвлөлт болон гүйцэтгэл, улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэлийн ил тод байдлыг хангаж, иргэд олон ниитийн төсвийн боловсролыг дээшлүүлэх “Орон нутгийн төсөв Таны төсөв” аян зохион байгуулах	Шилэн дансны цахим хуудас болон аймгийн цахим хуудас болон мэдээллийн самбараар дамжуулан олон нийтэд төсвийн мэдээллийг хүргэж байна.	Шилэн дансны цахим хуудас болон аймгийн цахим хуудас, ухаалаг утасны аппликейшнээр болон мэдээллийн самбараар дамжуулан олон нийтэд төсвийн мэдээллийг шуурхай хүргэх. Аян зохион байгуулж иргэдийн төсвийн мэдлэг дээшилсэн байна.	Төсвийн ил тод байдал хангагдан, мэдээллийн хүртээмж сайжирч, ирд олон нийтийн төсвийн мэдлэг боловсрол дээшилнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
51	2	-	Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Төрийн сангийн үйл ажиллагааны нэгдсэн бодлогын бичиг баримтыг боловсруулж,	Байгууллага бүр өөрсдийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын бичиг баримттай байдаг. Энэ нь	Бодлогын бичиг баримтыг боловсруулж, батлуулах, түүнийг өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон	Төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа сайжирч, санхүүгийн шалгалт, аудитаар илрэх алдаа багасна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ

			батлуулан аймгийн хэмжээнд бүрэн хэрэгжүүлж, хяналт тавих	тунхаг шинжтэй. Хэрэгжүүлэхэд хүндрэл үүсдэг. Төрийн сангийн бодлогын бичиг баримт байхгүй.	ашиглах, аудитын тайланд нэгдсэн ойлголттой болно.				
52	3	АЗДҮАХ-ийн 1.5.2	Татварын шинэчилсэн хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, аймгийн татвар төлөгчийн суурийг өргөжүүлж төсвийн орлогын төлөвлөгөөг нэр төрлөөр жигд ханган биелүүлэх	Аймгийн хэмжээнд 3887 татвар төлөгч аж ахуйн нэгж байгууллага, 53274 иргэн байна.	Татвар төлөгчийн бүртгэлийг сайжруулж, шинэчилсэн татварын багц хуулийн хэрэгжилтийг хангаж татварыг бааз суурийг нэмэгдүүлсэн байна.	Батлагдсан төсвийн дагуу орлогын нэр төрлөөр нь жигд ханган биелүүлсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Татварын хэлтэс	
53	4		Татварын шинэчилсэн багц хуулийн хэрэгжилтийг ханган, татвар төлөгчдөд татварын боловсрол олгох ажлын байрны болон танхимын сургалтыг тогтмолжуулах	Аймгийн хэмжээнд 3887 татвар төлөгч аж ахуйн нэгж байгууллага, 53274 иргэн байна.	Татварын шинэчилсэн багц хуулийн хэрэгжилтийг хангаж татвар төлөгчийн мэдлэгийг дээшлүүлэх сургалт сурталчилгааг тогтмолжуулж 7800 татвар төлөгчид сургалт явуулсан байна.	Татвар төлөгчдийн хуулийн мэдлэг дээшилж, татварын орлогын биелэлт хангагдана.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Татварын хэлтэс	
Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, “Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт”-ыг хэрэгжүүлэн, төсвийн сахилга батыг сахиулж, зөрчил дутагдалгүй ажиллана.									
54	5	ЗГҮАХ-ийн 1.4, АЗДҮАХ-ийн	Төсөвт байгууллагууд сан, хөтөлбөр, төрийн	2019 онд 85 байгууллага нэгжид	2020 онд 30 байгууллагад дотоод аудит, 55	Төсөвт байгууллагууд сан, хөтөлбөр, төрийн болон орон нутгийн	Орон нутгийн төсвийн	СХАА	

		1.5.3	болон орон нутгийн өмчит байгууллагад эрсдлийн үнэлгээ хийж, өндөр болон дунд эрсдэлтэй байгууллагыг хяналт шалгалт, аудитад хамруулах	санхүүгийн хяналт шалгалт, 26 байгууллагад дотоод аудит, 17 байгууллагад гүйцэтгэлийн аудит явуулж, тухайн байгууллага нэгжид эрсдлийн үнэлгээ хийсэн.	байгууллагад санхүүгийн хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлнэ. 215 байгууллагад эрсдлийн үнэлгээ хийнэ.	өмчит байгууллагын санхүүгийн эрсдлийн үнэлгээ буурч, санхүүгийн алдаа зөрчил арилна.	хөрөнгөөр	
55	6		Хяналт шалгалт, аудитын үр дүнд хөрөнгийн үр өгөөжийг сайжруулах, илэрсэн зөрчил, дутагдлыг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Хяналт шалгалтанд хамрагдсан байгууллагын үр дүнг удирдлагад танилцуулан, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангуулан ажиллаж байна.	Эрсдэлтэй дүгнэгдсэн төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжийг санхүүгийн хяналт шалгалтад хамруулах. Төсвийн 85, орон нутгийн өмчит 10 аж ахуйн нэгжийг санхүүгийн хяналт шалгалт, аудитад хамруулна.	Санхүүгийн хяналт, шалгалт, аудитын үр нөлөө болон санхүүгийн сахилга бат дээшилнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	СХАА
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, төсвийн ил тод байдлыг хангана.								
56	7	АЗДҮАХ-ийн 1.5.4	Шилэн дансны цахим сайтад мэдээллийг хуулийн хугацаанд үнэн байршуулсан эсэхэд улирал тутам аудит хийж,	Тайлант онд 212 байгууллагаас 49 байгууллага мэдээлэл дутуу байршуулсан, 2 байгууллага огт байршуулаагүй	Сэлэнгэ аймгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчийн харъяаны 212 байгууллага нэгж шилэн дансны	Төсвийн ил тод байдал болон Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт хангагдаж байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	СХАА

			үр дүнгийн талаар аймгийн цахим сайт, бусад мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлэх	ажиллаж ирсэн байна.	хуулийн хэрэгжилтийг хангаж мэдээллээ бүрэн байршуулсан байх			
Аймгийн Статистик мэдээ мэдээллийн үнэн бодит байдал, чанарыг дээшлүүлж, олон нийтэд нээлттэй хүртээмжтэй хүргэнэ.								
57	8	АЗДҮАХ-ийн 1.5.5	Аймгийн нийгэм, эдийн засгийн мэдээллээр Статистикийн өврийн дэвтэр бэлтгэх /Англи, Монгол хэлээр/	2019 онд өврийн дэвтрийг зөвхөн Монгол хэл дээр хийж эхэлсэн.	Хэрэглэгчдэд зориулагдсан статистикийн мэдээллийн өврийн дэвтэр болно.	Статистикийн мэдээллийн тархаалт сайжирсан байна.	Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Статистикийн хэлтэс
Санхүүгийн зах зээлийн мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй хүртээмж хүргэж, иргэдийн санхүүгийн зах зээлийн мэдлэгийг дээшлүүлнэ.								
58	9	ЗГҮАХ-ийн 2.6, Сэлэнгэ аймгийн хөгжлийн хөтөлбөр, АЗДҮАХ-ийн 1.5.6	“Эрдэнэс таван толгой” ХК-ий ногдол ашиг тараах болон 1072 хувьцааны талаарх бодит, үнэн зөв мэдээллийг “Гүүдсек ҮЦК”-тай хамтран тухай бүрт нь иргэд олон нийтэд мэдээлж, иргэдийг санхүүгийн зээлийн арилжаанд оролцох	2019 онд иргэдэд үнэт цаасны данс нээх үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, сум бүрт санхүүгийн зах зээлийн талаар мэдээлэл хүргэх мэргэжилтэнг сургалтанд хамруулсан.	Иргэдийн үнэт цаасны данс бүрэн нээгдсэн байна. Санхүүгийн зах зээлийн арилжаа явуулах боломжийг бүрдүүлнэ.	“Эрдэнэс таван толгой” ХК-ий хувьцаан болон түүний бусад мэдээлэл, мөн санхүүгийн зах зээлийн үнэн, зөв мэдээллээр иргэд хангагдана. Санхүүгийн зах зээлийн арилжаанд оролцох боломжтой болно.	Орон нутгийн төсөв	Аймгийн ЗДТГ

			боломжийг бүрдүүлэх					
ХОЁР. НИЙГМИЙН БОДЛОГО								
2.1.Эрүүл мэндийн бодлого:								
Салбарын хүний нөөцийг чадавхижуулан, өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, оношилгоо, эмчилгээ, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулж, иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлнэ.								
59	1	АЗДҮАХ-ийн 2.1.1.2	Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг бэлтгэх, давтан сургах, ур чадварыг дээшлүүлэх, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх	Төрөлжсөн мэргэшил олгох сургалтанд 5 тусгай мэргэжилтэн, хүүхдийн 1 эмчийг нярайн мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд сургаж байна. Орон сууцны хангалт дутмаг.	Эмч, сувилагч, эмнэлгийн тусгай мэргэжилтэнг үндсэн болон мэргэшүүлэх сургалтад үе шаттайгаар хамруулсан байна.	Дутагдалтай байгаа нарийн мэргэжлийн эмчийн хүрэлцээ, хангамж, тэдний ур чадвар сайжирч, тогтвортой ажилласнаар иргэдэд хүргэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмж дээшилнэ.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ЭМГ
60	2	АЗДҮАХ-ийн 2.1.3.1	Халдварт болон халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгийг үргэлжлүүлэн зохион байгуулах	4 сумд, 2 тосгодын хамрагдвал зохих хүн амын 6556 буюу 3278 хүнийг хамруулснаар “Сэлэнгэ цахим сан”-д 17 сум, 6 тосгоны 53759 иргэд бүртгэгдсэн байна.	Халдварт болон халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн цогц үзлэг оношлогоог сум, тосгонд шат дараалан зохион байгуулж, иргэдийн 70-аас дээш хувийг хамруулсан байна.	Хүн амын дунд халдварт болон халдварт бус өвчнийг эрт илрүүлж, эмчилгээ хяналтанд авч эмчилэн эрүүлжүүлнэ. Орон нутгийн хүн амд хүрч үйлчлэх эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг ойртуулснаар үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамж дээшилнэ.	Орон нутгийн төсөв, Эрүүл мэндийн газрын хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ЭМГ
61	3	АЗДҮАХ-ийн 2.1.6	“Эрүүл шүд-Эрүүл хүүхэд” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	2-12 хүртэлх насны 5 хүүхэд тутмын 3 нь шүд коорох эмгэгтэй,	2-12 насны 2800-аас доошгүй хүүхдийг шүдний эмчилгээ,	2-12 насны хүүхдийн шүдний өвчлөлийг бууруулж, хүүхдийг архаг болон суурь өвчлөлөөс	Эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт	Аймгийн ЗДТГ, ЭМГ

				дунджаар 1 хүүхдийн 2-6 шүд өвчтэй байна.	үйлчилгээнд хамруулсан байна.	сэргийлэх боломж бүрдсэн байна.	ээр	
62	4	АЗДУАХ-ийн 2.1.5	“Эх, нялхсын эндэгдэлгүй аймаг, сум, баг” болох хөдөлгөөн өрнүүлж, үр дүнд хүргэх	Аймгийн хэмжээнд эхийн эндэгдлийн 1 тохиолдол, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 10 тохиолдол гарч 1000 амьд төрөлтөд 8.5 промил байна.	Эхийн эндэгдэлгүй, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг улс, аймгийн дунджаас 7.0 промиллээр бууруулсан байна.	Эхийн эндэгдэлгүй ажиллаж, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг бууруулна.	Төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ЭМГ, АНЭ, Сум дундын эмнэлэг, Сум, тосгоны Эрүүл мэндийн төв
63	5	АЗДУАХ-ийн 2.1.5	Жирэмсэн эхчүүдийг вирусын халдвар илрүүлэх шинжилгээгээр, нярайг иммуноглобулин эмчилгээнд хамруулах үйл ажиллагааг эхлүүлнэ.	Жил ирэх тусам өсөлтгүй жирэмсэн, дутуу төрөлт амьгүй төрөлт нэмэгдэж байна. 2018 онд амьгүй төрөлт 3, 2019 оны эхний 10 сарын байдлаар 9 тохиолдол бүртгэгдээд байна.	Амьгүй төрөлт, өсөлтгүй жирэмслэлт, дутуу төрөлт 20 хувиар буурсан байна. В гепатитын халдвартай эхээс төрсөн нярайг халдвараас хамгаална.	Нярайн өвчлөл эндэгдэл буурна.	Орон нутгийн төсвийн болон төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	ЭМГ, Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
64	6	АЗДУАХ-ийн 2.1.8	Хүн амын дунд элэгний хатуурал, хорт хавдар, В, С вирус илрүүлэх үзлэгийг үе шаттайгаар зохион	2019 онд аймгийн хэмжээнд 15-аас дээш насны даатгалтай 10450 иргэдийг	Элэгний В, С вирусны эрт илрүүлэг үзлэгт иргэдийг бүрэн хамруулж, эрүүлжүүлэх	Вирусны гаралтай элэгний хатуурлын өвчлөл, нас баралтын тохиолдол буурна.	Төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	ЭМГ

			байгуулж, оношийг баталгаажуулан эмчилгээнд хамруулах	элэгний В,С вирусийн илрүүлэг шинжилгээ, оношлогоо, эмчилгээнд хамруулаад байна.	ажлыг эхлүүлнэ.			
65	7	АЗДҮАХ-ийн 2.1.9.1	“Сүрьеэгүй Сэлэнгэ” аймгийн хөтөлбөрийг эрчимжүүлэх	10000 хүн амд сүрьеэгийн өвчлөл 10,8 промил байна. Аймгийн 17 сум, 6 тосгодод хавьтлын үзлэг оношилгоог зохион байгуулж, илэрсэн өвчлөлийг эмчилгээнд хамруулсан.	Хавьтлын судалгааг гаргаж, эрт илрүүлгийн үзлэгт хамруулж, илэрсэн өвчлөлийг 100 хувь эмчилгээнд хамруулна.	Сүрьеэгийн шинэ тохиолдлыг илрүүлснээр халдварын тархалтыг хязгаарлаж, сүрьеэтэй холбоотойгоор гарах хүндрэлээс сэргийлнэ.	Аймаг, Сум орон нутгийн санхүүжилт, Эрүүл мэндийн газрын санхүүжилт	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ЭМГ
66	8	АЗДҮАХ-ийн 2.1.9.1	“Тэмбүүг устгая” уриан дор хүн амын дунд түргэвчилсэн оношлуураар ХДХВ, ДОХ бэлгийн замаар дамжих халдварыг эрт илрүүлэх үзлэг, хяналтыг сайжруулах	10000 хүн амд трихомониаз 13,1 заг хүйтэн 5,2, тэмбүү 6,2 промил байна. Аймгийн 22 сум, тосгоны 19492 хүн хамруулж, тэмбүүгийн 253 тохиолдол бүртгэгдэж, эмчилгээ хяналтанд авсан.	Илрүүлэг үзлэгийн мөрөөр илэрсэн өвчлөлийн 80-аас доошгүй хувийг эмчилнэ.	Хүн амын дунд бэлгийн замаар дамжих халдварын тархалт буурна.	Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгуулагуудын санхүүжилт	ЭМГ, Бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллага

67	9	АЗДҮАХ-ийн 2.1.16	Орон нутгийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний менежментийг боловсронгуй болгох	Азийн хөгжлийн банк санхүүжилтээр хэрэгжсэн Нэгдсэн эмнэлгийн бие даасан байдлыг хөгжүүлэх төсөлд хамрагдан эмнэлгийн удирдлагууд үе шаттай сургалтанд хамрагдсан байна.	Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт хүний нөөц, санхүүгийн хувьд чадавхижсан байна..	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний менежмент сайжирч, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмж дээшилнэ.	Орон нутгийн төсвийн болон төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	ЭМГ, Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
68	10	АЗДҮАХ-ийн 2.1.18	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийж, мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн үйлчилгээ стандартын шаардлага хангаагүйн улмаас бүтцийн өөрчлөлт хийгдсэн.	Өрхийн эрүүл мэндийн үйлчилгээг стандартын шаардлага хангуулна.	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ иргэдэд ойртсон байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	ЭМГ, Бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллага

2.2. Боловсролын бодлого:

Бүх шатны боловсролын байгууллагуудад сурч боловсрох, хөгжих, ажиллах, амьдрах, эрүүлаюулгүй, ээлтэй орчныг бүрдүүлж, боловсролын үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй хүргэнэ.

69	1	ЗГҮАХ 3.2.2, АЗДҮАХ-ийн 2.2.1.1	Сүхбаатар суманд 150, Мандал суманд 100, Ерөө суманд 100 хүүхдийн хүчин чадалтай цэцэрлэг байгуулах	Сүхбаатар, Мандал, Ерөө сумдын сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд	Сүхбаатар, Мандал, Ерөө суманд цэцэрлэг ашиглалтад орсноор 350 хүүхэд шинээр цэцэрлэгт	Цэцэрлэгийн хүртээмж нэмэгдэж, хүүхэд эрүүл өсч хөгжих нөхцөл сайжирсан байна.	Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БСУГ
----	---	---------------------------------------	---	---	--	--	-------------------------	--------------------

				хамрагдаагүй хүүхдүүд байна.	хамрагдах боломж бүрдэнэ.			
70	2	АЗДҮАХ-ийн 2.2.3.	Шаардлагатай сургууль, цэцэрлэгүүдийг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар засварлах, өргөтгөх ажлыг зохион байгуулах	Аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 4 дүгээр сургуульд 320 хүүхдийн, Зүүнбүрэн суманд 120 хүүхдийн, Мандал сумын 3 дугаар сургуульд 640 хүүхдийн өргөтгөл хийх ажлууд эхэлсэн.	3 сургуульд өргөтгөл хийж, сургалтын орчин нөхцөлийг сайжирч, хичээлийн байрны хүчин чадал 1080 хүүхдээр нэмэгдсэн байна.	Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын орчин, нөхцөлийг сайжруулж, таатай орчныг бүрдүүлснээр сурагчдын сурах идэвх сонирхол нэмэгдсэн байна.	Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БСУГ
71	3	БСШУСЯ-ы 2019-2020 оны зорилт	Хүүхдийн сурлага, хүмүүжил, хөгжил, хамгааллын асуудлаар эцэг эх, асран хамгаалагчтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, тэдний үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлж, суралцагчийн сургалтын чанар, хөгжил, төлөвшилд ахиц гаргах	2018 оны 11 дүгээр сард “Хүүхдийн хүмүүжил төлөвшилд эцэг эхийн оролцоо” аймгийн чуулганыг зохион байгуулж, 350 гаруй эцэг эх, асран хамгаалагч, холбогдох байгууллагын хүмүүсийг оролцуулсан.	Хүүхдийн сурлага, хүмүүжил, хөгжил төлөвшилд эцэг эхийн оролцоо нэмэгдэж, үүрэг хариуцлага дээшилсэн байна.	Сургалтын өнөөгийн байдалд дүн шинжилгээ хийж, сургалтын чанарыг дээшлүүлэх арга замыг тодорхойлсон байна.	Орон нутгийн төсвийн болон төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, БСУГ

72	4	АЗДҮАХ-ийн 2.2.6.3	Түшиг суманд 100, Орхон суманд 75, Сант суманд 100 хүүхдийн дотуур байрыг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар барьж ашиглалтад оруулах	Түшиг, Орхон, Сант сумдын дотуур байрны орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх шаардлагатай байна.	Тус сумдын малчдын хүүхдүүдийн сурч хөгжих орчин, нөхцөл сайжирч, 275 хүүхэд дотуур байранд орсон байна.	Дотуур байранд сууснаар малчин өрхийн болон хөдөө алслагдсан багийн сурагчдын сурах, амьдрах орчин нөхцөл сайжирна.	Төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, БСУГ
73	5	АЗДҮАХ-ийн 2.2.7.1 НБХ-ийн санал	Насан туршийн боловсролын төв, нэгжүүдийн сургалтын үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж, мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах	Насан туршийн боловсролын төвийн эрх зүйн орчин дутмаг, үр дүнг үнэлэх боломжгүй байна.	Насан туршийн боловсролын 6 чиглэлийн сургалтыг зохион байгуулж, сургалтад хамрагдах хүний тоог нэмэгдүүлсэн байна.	Насан туршийн боловсролын хэлбэрт шилжих таатай орчин бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн болон төсөл, хөтөлбөр, хандив, тусламжийн хөрөнгөөр	БСУГ, Насан туршийн боловсролын төв
74	6	АЗДҮАХ-ийн 2.2.9.3 БСУГ-ын санал	Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн багш нарыг зөөврийн компьютерээр хангах, Боловсрол, соёл, урлагийн газарт тоног төхөөрөмж худалдан авах	2015 онд БСШУСЯ-ны “Шинэ зууны боловсрол” төслөөс багш нарт зөөврийн компьютер өгсөн ба БСУГ-т КОЙКА олон улсын байгууллагын дэмжлэгтэйгээр сургалтын танхим байгуулсан.	БСУГ-ын сургалтын тоног төхөөрөмжийг сайжруулж, багш нар хүчин чадал сайтай зөөврийн компьютертэй болсноор сургалтаа үр дүнтэй явуулах боломжтой болно.	Мэдээлэл технологийг сургалтын орчинд өргөн ашиглах боломжтой болсон байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БСУГ

2.3 Биеийн тамир, спортын бодлого

Нийтийн биеийн тамир, спортын хүний нөөц, дэд бүтцийг сайжруулж, үндэсний спортын өв соёлыг уламжлуулан нийтийн хүртээл болгох, иргэдийг хөдөлгөөний хомсдолоос урьдчилан сэргийлэх бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

75	1	Биеийн тамир спортын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга	Орон тооны арга зүйчдыг тухайн орон нутгийн удирдлагуудтай зөвшилцөн сонгон шалгаруулж арга зүйн сургалт зохион байгуулах	Мандал, Сүхбаатар, Сайхан, Баруунбүрэн, Ерөө сумд, Дулаанхаан тосгонд нийт 7 арга зүйч ажиллаж байна.	БТСТухай хуулинд зааснаар бусад сумдад арга зүйчтэй болно нийт 14	Бүх сум биеийн тамирын арга зүйчтэй болж биеийн тамир, спортын бодлого жигд хүртээмжтэй хэрэгжинэ.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, БТСГ
76	2	“Биеийн тамир спортыг хөгжүүлэх” үндэсний хөтөлбөр	“Биеийн тамир спортыг хөгжүүлэх” аймгийн дэд хөтөлбөрийг боловсруулж батлуулах, хэрэгжүүлэх	Хөтөлбөрийг 2020 оноос хэрэгжүүлнэ.	Хөтөлбөрүүдийг хэрэгжилтийг хангана.	Спортоор хичээллэгсдийн тоо нэмэгдсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БТСГ
77	3	АЗДҮАХ-ийн 2.3.9	Спортын зарим төрлүүдээр улсын болон бүсийн аварга шалгаруулах тэмцээнийг аймагтаа зохион байгуулах	Мини волейбол, Волейбол, Хоккей, Жудо Самбо, Шатар, Хөл бөмбөг, Турк даам УАШТ-зохион байгуулсан.	Холбоодын тавьсан саналыг дэмжин 1-2 спортын төрлөөр тэмцээн уралдаан зохион байгуулна.	Тамирчдын ур чадвар нэмэгдсэн байна.	Олон улсын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БТСГ
78	4	Биеийн тамир, спортын тухай хууль	Оюутны болон үндэсний спортын наадамд тамирчдаа бэлтгэн оролцуулах	2019 онд спортын 10 төрлөөр 3 медаль хүртсэн.	Спортын 10 төрлөөр амжилттай оролцно.	Спортын 10 төрлөөр 4-6 медаль хүртсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БТСГ
79	5	АЗДҮАХ-ийн 2.3.3	“Сэлэнгэ бага-олимп” Хүүхдийн спортын наадам зохион байгуулах	Одоо спортын 7 төрлөөр 5860 гаруй хүүхэд хамрагдсан	Спортын 10 төрлөөр 6000 гаруй хүүхэд хамруулна.	Хүүхдийн спортын наадамд оролцох тамирчдыг сонгон шалгаруулсан байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн	Аймгийн ЗДТГ, БТСГ

				байна.			хөрөнгөөр	
2.4. Соёл, урлагийн бодлого								
Үндэсний өв соёлыг хөгжүүлэх, өвлөн уламжлах, сурталчлах, соёл урлагийн аялал жуулчлал, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.								
80	1	ЗГҮАХ 3.2.44 АЗДҮАХ-ийн 2.4.1	Ардын дуу бүжгийн “Сэлэнгийн долгио”, дуу бүжгийн “Мөнгөн хараа” чуулгуудыг мэргэжлийн уран бүтээлчээр хангах, шинэ уран бүтээл туурвихад дэмжлэг үзүүлэх	“Мөнгөн хараа” чуулга мэргэжлийн урлагийн байгууллагууда д ховордсон мэргэжилтэн концертмэстр, хормэстр шинээр авч ажиллуулсан. “Мөнгөн хараа” чуулга 2, “Сэлэнгийн долгио чуулга” 3 уран бүтээл туурвисан	2-оос доошгүй шинэ уран бүтээл туурвисан байна. Мэргэжлийн ажилтны тоог 2 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Уран бүтээлийн чанар сайжирч, уран бүтээлчдийн чадвар нэмэгдэж, шинэ уран бүтээлийн тоо нэмэгдэж, урын сан баяжсан байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, БСУГ
81	2	ЗГҮАХ 3.2.44 АЗДҮАХ-ийн 2.4.4	Нэгдсэн музей, сумдын орон нутаг сурталчлах танхимын тохижилтыг сайжруулах, үзмэрийн тоог нэмэгдүүлэх, соёлын биет болон биет бус өвийн бүртгэл мэдээллийн санг баяжуулах, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийг	Жавхлант, Түшиг сумын соёлын төв Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар орон нутаг сурталчлах танхимын байрыг засварласан.	Зарим сумын орон нутаг сурталчлах танхимыг тохижуулж, сум орон нутгийн онцлогийг харуулсан үзмэрүүдээр баяжуулж, үзмэр дэглэлт хийгдэж, үйл ажиллагаа сайжирна.	Үзэгчдийн хэрэгцээ, таашаалд нийцсэн орчин бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэд, аж ахуйн нэгж

			сайжруулах					
82	3	ЗГҮАХ 3.2.44 АЗДҮАХ-ийн 2.4.1	Соёл, урлагийн салбарын мэргэжлийн боловсон хүчний хангалтыг нэмэгдүүлэх, шаардлагатай боловсон хүчнийг бэлтгэх бодлого хэрэгжүүлэх	-	Мэргэжлийн уран бүтээлчдийн тоог 2 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Иргэдэд үзүүлэх соёл, урлагийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж дээшилсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Нийтийн номын сан
83	4	ЗГҮАХ 3.2.44 АЗДҮАХ-ийн 2.4.1	“Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, үр дүнг тооцож ажиллах	“Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Соёл, урлаг-хүний хөгжилд” аймгийн дэд хөтөлбөрийг батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.	Хөтөлбөрийн хүрээнд зохион байгуулагдах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	Орон нутаг бүр үндэсний хөтөлбөрийн биелэлтийг хангасан байна.	Аймаг, сумын төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумын ЗДТГ, Мэргэжлийн байгууллагууд
84	5	АЗДҮАХ-ийн 2.4.10	Зарим сумдын соёлын төвийн барилгыг засварлах ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлэх	Баянгол сумын Соёлын төвийн барилгын ажлыг эхлүүлсэн.	Шинэ Соёлын төв ашиглалтанд орно.	Иргэдэд хүргэх соёл, урлагийн үйл ажиллагааны хүртээмж дээшилнэ.	Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, Боловсрол, соёл, урлагийн газар

2.5. Гэр бүл, эмэгтэйчүүд, хүүхэд, залуучуудын бодлого

Гэр бүлийн үнэт зүйлсийг бэхжүүлж, төрөлх нутгаараа бахархах, түүх, ёс заншил, уламжлалт соёлоо дээдлэх, амьдралын арга ухаанд сургах замаар өрсөлдөх чадвартай, хөдөлмөрч, хүмүүнлэг иргэнийг төлөвшүүлнэ.

85	1	АЗДҮАХ-ийн 2.5.1.	Аймгийн “Бид Сэлэнгийн ирээдүй”, Залууст боломж”, “Жаргалтай гэр бүл” хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх	Хөтөлбөрийг 2019 оноос хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн.	Хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг хангана.	Гэр бүл, хүүхдийн хөгжил хамгааллын үйлчилгээний хүртээмж сайжирна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ГБХЗХГ
86	2	Монгол Улсын Засгийн газраас Хүүхэд хамгааллын чиглэлээр гаргасан санал, санаачилга	Хүүхэд хөгжил, хамгааллын ажлыг эрчимжүүлж үйл ажиллагааг дэмжих	Хүүхдийн хөгжил, хамгааллын бодлогын талаарх ойлголт сайжирч, хөтөлбөрийг жишиг байдлаар хэрэгжүүлнэ.	Хүүхдийн хөгжил, хамгааллын бодлого, хөтөлбөрийг жишиг байдлаар туршин хэрэгжүүлэх арга зүй, мэдлэгийг нэмэгдүүлсэн байна.	Хүүхдийн хөгжил, хамгааллын бодлогын хэрэгжилт хангагдсан байна.	Төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ГБХЗХГ, БСУГ, ЭМГ
87	3	Хүүхдийн Хөгжил Хамгааллын Үндэсний Хөтөлбөрийн н 2.2.3	Хүүхдийн зуслан, өдөр өнжүүлэх, хүүхэд хөгжлийн төвүүдэд хөгжлийн хөтөлбөрүүдийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагааг дэмжиж, хүүхдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Хүүхдийн зуслан, өдөр өнжүүлэхийн тоо болон хамрагдсан хүүхдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Хүүхдийн оролцоог нэмэгдүүлж, урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг сайжруулна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ГБХЗХГ
88	4	Хүүхдийн Хөгжил Хамгааллын Үндэсний Хөтөлбөрийн н 2.6.	Дэлгэцийн донтолт, архи, тамхи, мансууруулах бодисын хор нөлөө, хүчирхийлэл,	2018 онд дэлгэцийн донтолт, мансууруулах бодисын хэрэглээ ихсэж,	Дэлгэцийн донтолт, архи тамхи, мансууруулах бодисын хор нөлөө,	Хүүхдийг хорт зуршил, эрсдэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд ахиц гарсан байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ГБХЗХГ

			дарамт, шахалт, эрсдэлд өртөхөөс сэргийлэх талаар хүүхэд, өсвөр үеийнхэнд зориулсан сургалт, нөлөөллийн ажил өрнүүлэх	2017 оныхоос өссөн дүнтэй байна.	хүчирхийллийн тоог бууруулна.			
89	5	АЗДҮАХ-ийн 2.6.12.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, урлаг, спортын тэмцээнийг төрөлжүүлэн зохион байгуулах	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэх, урлаг спортын арга хэмжээнд татан оролцуулсан.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээнд оролцогсодын хамрах хүрээг тэлсэн байна.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг орлоготой болгож, нийгэмшүүлнэ.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, Биеийн тамир, спортын газар
2.6.Хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийнхамгаалал								
Зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн ур чадвар, мэргэшилтэй ажилтнуудыг бэлтгэх, шинээр ажлын байр бий болгох замаар өрхийн орлогыг нэмэгдүүлнэ.								
90	1	АЗДҮАХ-ийн 2.6.1	Ажил олгогч орон нутгийн байгууллагуудын ажлын байрны захиалгыг авч нэгтгэх, зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, ажилд зуучлах	2019 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 270 ажил олгогчоос ирүүлсэн 840 ажлын байранд 679 иргэнийг ажилд зуучилсан.	1000 иргэн ажилд зуучлагдсан байна.	Ажилтай болсон иргэдийн тоо нэмэгдсэнээр өрхийн орлого дээшилнэ.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан болон төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХҮГ
91	2	АЗДҮАХ-ийн 2.6.3	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлж	2019оны 3 дугаар улирлын байдлаар 805 иргэнийг	Шинэ ажлын байр бий болсон байна.	Иргэдийн өрхийн орлого нэмэгдэнэ.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХҮГ

			хөдөлмөр эрхлэлтийн нэмэгдүүлэх тоог	хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл хөтөлбөрт, нийтийг хамарсан ажилд хамруулж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 787.5 сая төгрөгийг зарцуулсан.			болон төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	
92	3	АЗДҮАХ-ийн 2.6.14	Зорилтот бүлгийн айл өрхүүдийг олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд амьжиргааг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний 23 төсөл хөтөлбөрт 46 өрхийн 196 иргэнийг хамруулж нийт хөдөлмөрийн насны 38 иргэнийг байнгын болон түр ажлын байраар хангасан.	Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний 30 төсөл хөтөлбөрийг дэмжин санхүүжилсэн байна.	Зорилтот бүлгийн айл өрхүүдийн орлого нэмэгдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХҮГ
93	4	ХХҮГ-ын санал	Баянгол сумын ахмадын сувиллын тоног төхөөрөмж, эд хогшил тавилгыг шинэчилэх	Баянгол сумын ахмадын сувлал нь нэг ээлжиндээ 10 ахмадыг амрааж байна.	2019 онд 21 ээлжээр 210 ахмад настанг амрааж сувилуулсан байна.	Ахмад настанууд ая тухтай орчинд амарч сувилуулан, нийгмийн халамжийн хүртээмж сайжирсан байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ХХҮГ
94	5	НБХ-ийн	Жендэрийн эрх	Жендэрийн эрх	Жендэрийн эрх	Зөвлөлийн үйл	-	Аймаг,

		санал	тэгш байдлыг хангах аймгийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	тэгш байдлыг хангах салбар зөвлөлийг 13 хүний бүрэлдэхүүнтэйг ээр байгуулагдсан, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах аймгийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө батлуулж, хэрэгжилтэд хяналт тавин ажиллаж байна.	тэгш байдлыг хангах аймгийн хөтөлбөр төлөвлөгөө хэрэгжсэн байна.	ажиллагаа тогтмолжсон байна.		сумдын ЗДТГ, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах салбарзөвлөл
95	6	АЗДҮАХ-ийн 2.6.15	Малчид, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, бичил уурхайчдыг сайн дурын даатгалд хамруулах ажлыг эрчимжүүлж, даатгуулагчдын тоог нэмэгдүүлэх	2019 оны 09 дүгээр сарын байдлаар малчид болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 2990 иргэн шинээр сайн дурын даатгалд хамрагдсан байна.	2019 онд 3000 малчин болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, бичил уурхайчдыг шинээр сайн дурын даатгалд хамруулсан байна.	Малчид болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн нийгмийн баталгаа дээшилсэн байна.	-	Сумдын ЗДТГ, НДХ
ГУРАВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО:								
3.1.Төрийн захиргааны бодлого:								
96	1	ТЗУХ-ийн санал	Төрийн албаны шинэчлэлийг орон нутагт хэрэгжүүлэх ажлыг зохион	Төрийн албаны тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга	Аймаг, сумын Засаг даргын Тамгын газар, төр, төсвийн	Төрийн албаны бодлого зорилт орон нутагт хэрэгжих	Орон нутгийн болон төсөл	Аймгийн ЗДТГ, төр төсвийн байгууллаг

			байгуулж, үр дүнг тооцож ажиллах	батлагдан 2019 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбогдуулан түүнийг дагаж мөрдөх 40 гаруй эрх зүйн акт батлагдан гарсан.	байгууллагуудад хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн талаар зөвлөмж чиглэл өгч, хэрэгжилт үр дүнг тооцсон байна.	тогтмолжсон байна.	хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	ууд
97	2	ТЗУХ-ийн санал	Аймгийн стратеги төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулж, батлуулах	МУ-ын Засгийн газрын 2019 оны 36 тоот тогтоолоор “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам” шинэчлэн батлагдсан.	Аймгийн стратеги төлөвлөгөө шинэчлэн батлагдсан байна.	Аймгийн салбар бүрийн хэтийн төлөвлөгөө тодорхойлогдоно.	Орон нутгийн болон төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, төр төсвийн байгууллагууд ажлын хэсэг
98	3	ТЗУХ-ийн санал	Байгууллагын болон төрийн албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, батлуулах, хэрэгжүүлэх ажлыг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулах	МУ-ын Засгийн газрын 2019 оны 37 тоот тогтоолоор “Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан	Гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх, үнэлж дүгнэх ажил хэрэгжиж эхэлнэ.	Байгууллагын болон төрийн албан хаагчийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө гүйцэтгэл тодорхой болно.	Байгууллагын төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумын ЗДТГ, хэлтэс агентлаг, төр төсвийн байгууллагууд

				гаргах журам” шинэчлэн батлагдсан.				
99	4	АЗДҮАХ-ийн 3.1.5	Төрийн албаны ерөнхий, тусгай шалгалт, удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалын сонгон шалгаруулалтыг цахим хэлбэрээр нээлттэй, ил тод зохион байгуулах	МУ-ын Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 14,15, 25 дугаар тогтоолоор төрийн албаны тусгай, ерөнхий шалгалт өгөх болзол, журам, “Төрийн үйлчилгээний байгууллагын төсвийн шууд захирагчийг сонгон шалгаруулах журам” батлагдсан.	Төрийн албаны ерөнхий, тусгай шалгалт, удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалын сонгон шалгаруулалтыг шаардлага хангасан түвшинд зохион байгуулж, хүний нөөцийн томилгооны зөрчилгүй ажиллана.	Төрийн байгууллагуудад чадахуйн /мерит/ тогтолцоонд тулгуурласан хүний нөөцийн бодлого, төлөвлөлт хэрэгжинэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, Төрийн албаны салбар зөвлөл
100	5	ТЗУХ-ийн санал	Төрийн үйлчилгээний “Хур”, “Дан” системийг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран нэвтрүүлж, аймгийн “Лэд” дэлгэц ажиллуулах журам боловсруулж, мөрдүүлэх	Төрийн үйлчилгээний “Хур”, “Дан” системийг орон нутагт хэрэгжүүлэх Засгийн газрын шийдвэр гарсан. Аймгийн төв Партизаны талбайд шинээр лэд дэлгэц суурилуулах ажил хийгдэж	Төрийн үйлчилгээний “Хур”, “Дан” систем нэвтэрсэн байна. “Лэд” дэлгэц ажиллуулах журам боловсруулагдан мөрдөгдсөн байна.	Аймгийн хэмжээнд зохион байгуулагдах ажил арга хэмжээний талаарх мэдээлэл иргэд олон нийтэд хүрч, төрийн үйлчилгээний цахим системийн ажил эхэлсэн байна.	Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ

				байна.				
101	6	АЗДҮАХ-ийн 3.1.3	Үйлчилгээний нэгдсэн төвөөр үзүүлж, буй үйлчилгээг сайжруулж, олон нийтэд сурталчлах сурталчлах	2016 оноос Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвөөр иргэдэд төрийн үйлчилгээ үзүүлж байгаа боловч сурталчлах ажил хийгдээгүй байна.	Аймгийн төв Сүхбаатар сумын 8 багийн иргэдэд төрийн үйлчилгээ шуурхай хүрч, үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамж дээшилнэ.	Үйлчилгээний нэгдсэн төвийн үйл ажиллагаа тогтворжиж, иргэдийн сэтгэл ханамж дээшилнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумын ЗДТГ, ҮНТ-д үйлчилгээ үзүүлдэг хэлтэс, агентлагууд
102	7	АЗДҮАХ-ийн 3.1.20	Зүүн Хойд Азийн бүс нутгийн Засаг захиргаадын холбооны үйл ажиллагаанд идэвх санаачлагатай оролцож, аймаг, орон нутгаа олон улсын түвшинд сурталчилж ажиллах	Тус холбоонд 2006 онд элсэж, гадаад харилцаа, эдийн засаг, гамшгаас хамгаалах гэх мэт 4 удаагийн арга хэмжээнд жил бүр тогтмол оролцож байна.	Олон Улсын түвшинд аймаг орон нутгаа сурталчлах арга хэмжээг хэрэгжүүлж, зохион байгуулагдах арга хэмжээнүүдэд идэвхитэй оролцоно.	Холбооны худалдаа, эдийн засаг, шинжлэх ухааны хамтын ажиллагаа өргөжинө.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
103	8	ТЗУХ-ийн санал	Худалдаа эдийн засаг, шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагааны Монгол, Оросын Засгийн газар хоорондын комиссын 22 дугаар хуралдаан, Бүс нутаг, хил орчмын хамтын ажиллагааны дэд	Худалдаа эдийн засаг, шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагааны комиссын 22, 14 дүгээр хуралдааны протокол, олон түүний мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний	Худалдаа эдийн засаг, шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагааны комиссын 22, 14 дүгээр хуралдааны протокол, болон түүний мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний аймагт	Худалдаа эдийн засаг, шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагаанд ахиц гарна.	Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, холбогдох байгууллагууд

			комиссын 14 дүгээр хуралдааны протокол болон түүний мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх	төлөвлөгөө батлагдсан.	хамааралтай заалт хэрэгжсэн байна.			
3.1.2.Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын ажил үйлчилгээ:								
104	1	АЗДҮАХ-ийн 3.1.4	“Багийн хөгжлийн хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх	Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн 2018 оны 51 тоот тогтоолоор тус хөтөлбөрийг батлуулж, хэрэгжүүлж эхэлсэн. 2018 онд нийт тосгодын захирагч, багийн Засаг дарга нарт тоног төхөөрөмж олгон, эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулж, тосгодын уулзалтыг зохион байгуулсан.	2020 онд тус хөтөлбөрт туссан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлнэ.	Хөтөлбөрийн 1 дүгээр үе шатны хэрэгжилтийг 70 хувьд хүргэнэ.	Улс, аймаг, сумын орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумын ЗДТГ
105	2	АЗДҮАХ-ийн 3.1.4	Ерөө сумын Буурагчин 2, Сүхбаатар сумын	Тус багууд нь одоогоор сумын Засаг даргын	Үйл ажиллагааг эхлүүлсэн байна.	Анхан шатны төрийн үйлчилгээ сайжирч иргэдийн сэтгэл ханамж	Улс, аймаг, сумын орон	Аймаг, сумын ЗДТГ

			Цагаан эрэг 2 дугаар багийн төвүүдийг тус тус барьж ашиглалтад оруулах	Тамгын газрын байранд үйл ажиллагаа явуулж байна.		нэмэгдэнэ.	нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	
106	3	АЗДҮАХ-ийн 3.1.4	Тэргүүний тосгон, баг шалгаруулж, урамшуулах замаар багуудын ажиллах орчин нөхцлийг сайжруулах, тосгодын уулзалтыг зохион байгуулж, харилцан туршлага судлуулах	Аймгийн Засаг даргын 2017 оны А/458 тоот захирамжаар батлагдсан журамд багийн Засаг дарга нарын үйл ажиллагааг сумын Засаг дарга үнэлж, дүгнэж байхаар зохицуулагдсан	Тэргүүний тосгон, баг шалгаруулж, урамшуулах болзолт уралдааныг аймгийн хэмжээнд зарлаж, дүгнэх	Тосгоны захирагч, багийн Засаг дарга нарын мэдлэг ур чадвар дээшилж, ажиллах орчин нөхцөл сайжирна.	Улс, аймаг, сумын орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр -	Аймаг, сумын ЗДТГ, Тосгоны захирагч, багийн Засаг дарга
107	4	-	Аймгийн Засаг даргын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн бүрэн эрхийн хугацааны хэрэгжилтийн тайланг бэлтгэж иргэд сурталчлах	Аймгийн Засаг даргын 2.6 жилийн ажлын тайланг дүрст хэлбэрээр бэлтгэн, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчдөд танилцуулж, орон нутгийн “Миний Монгол”, “Таны Сэлэнгэ” телевизүүдээр дамжуулж, нийтийн хүртээл	Сүүлийн үеийн дуу дүрсний шинэлэг програм хангамжуудыг ашиглан хийж, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлж, үнэлгээ дүгнэлт авна.	Иргэд, олон нийтэд сурталчилан таниулна.	Аймаг, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ

				болгосон. Мөн тус тайланг сумдад хүргүүлж, аймгийн хэмжээний томоохон арга хэмжээний үеэр оролцогчдод мэдээлж байна.				
108	5	-	Аймаг, орон нутгийн онцлогийг илтгэсэн “Наадмын өнгө”, “Намрын өнгө”, “Сэлэнгийн өнгө” тусгай сурвалжлага, цуврал баримтат нэвтрүүлэг, видео киног бэлтгэж нийтийн хүртээл болгох	Ардын хувьсгалын 97, 98 жил, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 87, 88 жилийн ойн баяр наадмын хүрээнд “Наадмын өнгө” нэртэй 2 нэвтрүүлэг, 1 нийтлэлийг бэлтгэж “Монцамэ” агентлаг, “Таны Сэлэнгэ” телевизээр нийтийн хүртээл болгосон.	Төв, орон нутгийн телевизээр орон нутгийн онцлогийг харуулсан сурвалжлага, нэвтрүүлэгийг нийтийн хүртээл болгоно.	Аймгийн дүрс бичлэгийн архивтай болж, иргэд олон нийтийг орон нутгийн мэдээллээр хангана.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
109	6	АЗДҮАХ-ийн 3.1.14	Аймгийн Засаг даргын Нэрэмжит үзлэг, Зөвлөн туслах ажлын хэсэг болон дээд шатны байгууллагуудаас	Аймгийн Засаг даргын 2013 оны А/449 дүгээр захирамжаар төрийн	Нутгийн захиргааны байгууллагын 2018 оны үйл ажиллагааны үр дүнг үндэслэн сум,	Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаа сайжирч, иргэдийн сэтгэл ханамж нэмэгдэнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ

			гаргасан шийдвэрүүдийг үндэслэн төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагуудад ажлын хэсэг ажиллуулж, үр дүнг тооцох	байгууллагуудад “Нэрэмжит үзлэг” болон зөвлөн туслах ажлын хэсгийг ажиллуулж байна. Мөн дээд шатны байгууллагуудаас гаргасан шийдвэрүүдийг үндэслэн 2018 онд нийт 12 ажлын хэсгийг сум, агентлагт ажиллуулсан.	агентлагт аймгийн Засаг даргын “Нэрэмжит үзлэг” зохион байгуулж, “Зөвлөн туслах” ажлын хэсгийг ажилуулсан байна.			
110	7	АЗДҮАХ-ийн 3.1.14	Төрийн байгууллагуудын үйлчилгээний чанар, үр дүнгийн талаар иргэдээс санал асуулгыг цахим хэлбэрээр болон хөндлөнгийн байгууллагуудтай хамтран авч, үр дүнг тооцох	Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор хэрэглэгчийн үнэлгээг хөндлөнгийн байгууллагаар хийлгэхээр шийдвэрлэж, хэрэглэгчийн үнэлгээ хийх ерөнхий удирдамжийг ирүүлсэн.	Шинэчлэн хийсэн аймгийн албан ёсны цахим хуудсаар дамжуулан цахим хэлбэрээр санал асуулга авч үнэлгээ, дүгнэлт өгөх. Хөндлөнгийн байгууллагаар хийлгэх хэрэглэгчийн үнэлгээнд насанд хүрсэн иргэдийн 3-5 хүртэлх хувийг хамруулна.	Иргэдээс ирүүлсэн шинэ санал хүсэлтийг төрийн байгууллагуудын ажил үйлчилгээнд хэрэгжүүлж, төр, иргэний хамтын ажиллагааг бэхжүүлнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
111	8	АЗДҮАХ-ийн 3.1.16	Ардын хувьсгалын 100, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90	Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 80 жилийн ойн	Зурагт альбомд -Түүхэн дурсгалт газар	Сэлэнгэ аймгийг олон нийтэд сурталчлан таниулж, хүүхэд,		

			жилийн ойг угтан аймгийн түүхэн дурсгалт газрууд болон аж амьдрал, ан амьтан бүхий аймгийн онцлогийг харуулсан зурагт альбомыг бэлтгэж, нийтийн хүртээл болгох	баяр наадмаас хойш аймгийн зурагт альбом шинэчлэн хийгдээгүй болно.	-Аялал жуулчлалын бүс нутаг -Хүн зоны аж амьдрал -Ан амьтаны зургуудыг багтаасан байна. Нийт 500 ширхэгийг бэлтгэж, нийтийн хүртээл болгоно.	залуучуудын мэдлэг нэмэгдэнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
112	9	АЗДҮАХ-ийн 3.1.10	Орон нутгийн мэдээллийн байгууллагуудын хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, “Хэвлэл мэдээллийн сүлжээ”-г бий болгон “Мэдээллийн студи” байгуулж, техник тоног төхөөрөмжөөр хангах	Хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд нь аймгийн Засаг даргатай гэрээ байгуулан тус тусдаа үйл ажиллагаа явуулж ирсэн.	Аймгийн ЗДТГ-т мэдээллийн студи байгуулан, орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудын үйл ажиллагаа тогтворжино.	Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны талаар мэдээ, мэдээллийг иргэдэд цаг алдалгүй тухай бүр хүргэнэ.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
113	10	АЗДҮАХ-ийн 3.1.17	ГОУХАН-ИЙН ЭТИС-3 хөтөлбөрийн газартай хамтран “Тогтвортой аялал жуулчлал, түншлэлийн үнэ цэнэ” төслийг хэрэгжүүлэх	2018 онд төслийн санхүүжилтээр нийт 4 төрийн албан хаагч 2 бизнес эрхлэгчийг Тайланд улсад чиглүүлэгчээр бэлтгэсэн.	“Сэлэнгэ аймгийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийг төслийн газартай хамтран хэрэгжүүлнэ.	Аялал жуулчлалын үйл ажиллагаа эрхлэгч иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудын чадавхи сайжирна.	-	Аймгийн ЗДТГ

				Төслийн газартай хамтран Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны “Хөвчит нум” нөхөрлөлд нутгийн иргэдийг түшиглэсэн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхээр сонгон авч 2018 оны 5 сард сургах чадавхжуулах ажлыг зохион байгуулж, 9-р сарын 10-11-ний өдрүүдэд турших аялал хийсэн.				
114	11	АЗДҮАХ-ийн 3.1.17	ГОУХАН-ИЙН ЭТИС-3 хөтөлбөрийн газартай хамтран “Орон нутгийн биенес хөдөө аж ахуйн сан” төслийг хэрэгжүүлэх	Жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчид болон жимс жимсгэнэ хүнсний ногоо тариалагчдад зориулсан шаталсан 4 удаагийн сургалтуудыг зохион байгуулаад байна.	“Орон нутгийн биенес хөдөө аж ахуйн сан”-гийн төслүүд хэрэгжсэн байна.	Жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчид, хүнсний ногоо тариалагч болон жимс жимсгэнэ үржүүлэгчдийн үйл ажиллагаа сайжирна.	ГОУХАН-ийн ЭТИС хөтөлбөрийн санүүжилт ээр	ГОУХАН болон аймгийн ЗДТГ

115	12	-	“Тогтвортой хөгжил-Түншлэл” хамтын ажиллагааны зөвлөлийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, сум бүрт салбар зөвлөлийг байгуулах	Аймгийн ИТХТ-ийн 2018 оны 9-р сарын 96 дугаар тогтоолоор 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй зөвлөл байгуулагдсан.	Зөвлөлийн үйл ажиллагаа жигдэрч, сумдад салбар зөвлөл байгуулагдсан байна.	Орон нутгийн тогтвортой хөгжлийн зорилго, зорилтууд хэрэгжиж, үр дүнд хүрсэн байна.	-	“Тогтвортой хөгжил-Түншлэл” хамтынажи ллагаанызөвлөл
116	13	АЗДҮАХ-ийн 3.1.13	Төрийн байгууллага, орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдэд дотоод аудитыг зохион байгуулж, үр дүнг тооцох	Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор батлагдсан журмын дагуу аймгийн “Төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газруудад дотоод аудит хийх журмын” дагуу хяналт шалгалт хийнэ.	2-оос доошгүй байгууллагад “Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулна.	Байгууллагын ажил үйлчилгээнд чанарын өөрчлөлт гарна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумын ЗДТГ, төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжүүд
3.1.3.Гамшиг осол, батлан хамгаалах, хяналт шалгалтын ажил үйлчилгээ								
117	1	АЗДҮАХ-ийн 3.1.25	Ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх ажлын	2018, 2019 онд ой хээрийн түймрийн улмаас их	Ой хээрийн түймрийн гаралт багасаж, урьдчилан	Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх иргэд, холбогдох албаны хүмүүсийн мэдлэг,	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ОБГ, ЦГ

			хүрээнд эрсдэл бүхий сумдын байгаль хамгаалагч, ойн санг гэрээгээр эзэмшигч, ойн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж байгууллагууд сургалт, урьдчилан сэргийлэх ажлыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах	хэмжээний хохирол учирсан.	сэргийлэх ажил хийгдсэн байна.	мэдээлэл нэмэгдэж, ой хээрийн түймрийн гаралт буурсан байна.		
118	2	АЗДҮАХ-ийн 3.1.25	Онцгой байдлын газрын алба хаагчдын нийгмийн баталгааг сайжруулахад анхаарч 14 айлын орон сууцны барилга угсралтын ажилд дэмжлэг үзүүлэх	2018 онд эхлүүлэхээр төлөвлөсөн боловч хөрөнгийн асуудлаас болж хойшлогдсон.	Алба хаагчид орон сууцаар хангагдах нөхцөл бүрдсэн байна.	Алба хаагчид орон сууцаар хангагдаж албан үүргээ гүйцэтгэх, ая тухтай орчинд ажиллаж амьдрах нөхцөл бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, ОБГ
119	3	АЗДҮАХ-ийн 3.1.25	Хүдэр суманд байгуулагдах Эрэн хайх аврах ангид техник багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангах	МУ-ын Засгийн газрын 2019 оны 8 дугаар сарын 21-ний өдрийн хуралдаанаар шийдвэрлэсэн.	Үйл ажиллагаа явуулах хүний нөөц, техник хэрэгсэл, эрэн хайх салбарын байр ашиглалтанд орсон байна.	Хүдэр сумтай хил залгаа 2 сумын 13,8 мянган иргэнд гамшгаас хамгаалах төрийн үйлчилгээг шуурхай хүргэх боломж бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймаг, сумын ЗДТГ, ОБГ
120	4	АЗДҮАХ-ийн 3.1.22	Хийн түгээгүүр шалгах эталон төхөөрөмжөөр хангаж, хийн түгээгүүр шалгах,	Аймгийн хэмжээнд одоогоор ажиллаж байгаа автомашин	Эталон төхөөрөмжөөр хангагдаж, хийн түгээгүүрийн баталгаажуулалт	Улсын баталгаатай хийн түгээгүүрээр түгээлт, төлбөрийн тооцоо хийгдэж хэмжил зүйн тухай хуулийн заалт		Аймгийн ЗДТГ, СХЗХ

			баталгаажуулах ажлыг эхлүүлэх	хийгээр цэнэглэх станц 6, шинээр баригдаж байгаа 1 станц байна. Эдгээр газруудыг шалгаж баталгаажуулах шаардлага бий болсон.	орон нутагтаа хийгддэг болно. Нефть хийн түгээгүүрт зориулсан ареометрийн цуглуулга бүхий хэмжих хэрэгслээр хангагдсан байна.	хэрэгжсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	
121	5	АЗДҮАХ-ийн 3.1.24	Эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын тогтолцоог бэхжүүлж, иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг зөрчил дутагдлаас урьдчилан сэргийлэх мэргэжлийн зөвлөгөө дэмжлэгээр хангах, сургалт зохион байгуулах	2019 оны 3 дугаар улиралын байдлаар төлөвлөгөөт болон зөвлөн туслах үйлчилгээнд 700 гаруй байгууллага, объектийг хамруулаад байна.	2019 онд хяналт шалгалт, зөвлөн туслах үйлчилгээнд 800 гаруй объектыг хамруулсан байна.	Хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдлын тоо багасна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	МХГ
122	6	АЗДҮАХ-ийн 3.1.26	Батлан хамгаалах салбарын хууль, Орон нутгийн хамгаалалтын тухай хуулийн талаар сургалт сурталчилгааны ажил зохион байгуулах	2019 оны сайдтай байгуулсан гэрээнд тусгагдсан 5 бүлэг 30 нэр төрлийн ажил, үйлчилгээг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.	Шинэчлэн батлагдсан Монгол Улсын Батлан хамгаалах бодлогын үндэс болон бусад хууль тогтоомжуудыг ороннутагт сурталчилсан байна.	Хууль, тогтоомж, эрх зүйн баримт бичгүүдийг ард иргэдэд сурталчилснаар иргэний цэргийн үүргээ мэддэг болно	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, Цэргийн штаб

123	7		Албан байгууллага аж ахуй нэгжид 18-50 насны эрэгтэйчүүдэд цэргийн албаны тухай хууль тогтоомж болон бусад хуулийг сурталчлах, үүргээ хэрхэн биелүүлж байгаад хяналт шалгалт явуулах	Монгол Улсын Зөрчлийн тухай хуулийн 15.17 дугаар зүйл Цэргийн албаны тухай хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байна.	Монгол Улсын Зөрчлийн тухай хуулийн 15.17 дугаар зүйл Цэргийн албаны тухай хуулийг ард иргэдэд сурталчилсан байна.	Аймгийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллагад өмчийн харъяалал харгалзахгүйгээр батлан хамгаалах асуудалтай холбогдсон хууль тогтоомжийг биелүүлэх талаар үүрэг, чиглэл өгч, биелэлтийг хангуулсан байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, Цэргийн штаб	
124	8		“Цэргийн насны залуучуудын боловсрол, эрүүл мэндийг дээшлүүлэх хөтөлбөр”-ийн төлөвлөгөө, биелэлтийг гаргах	Цэргийн насны залуучуудад жилд хоёр удаа эрүүл мэндийн үзлэг хийж, эрүүл мэндийн түвшинг гаргасан.	Эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран лекц, семинар зохион байгуулсанаар цэргийн насны залуучуудын эрүүл мэндийн мэдлэгийн түвшинд ахиц гарна.	Цэргийн залуучуудын эрүүл мэнд, боловсролын түвшин 2017 онтой харьцуулахад 4,6 хувиар дээшилсэн байна.	Улсын болон Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ, Цэргийн штаб	
3.2.Хүний эрхийг хангах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг шинэлэг арга хэлбэрээр үр дүнтэй хэрэгжүүлж, хууль, эрх зүйн ажил үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлнэ.									
3.2.1.Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх, хүний эрхийг хангах, авлигаас урьдчилан сэргийлэх ажил, үйлчилгээ									
125	1	АЗДҮАХ-ийн 3.2.1, Хууль эрх зүйн хэлтсийн санал	Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх үндэсний болон аймгийн хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилтийг хангаж, хууль тогтоомжийн сургалт, хэлэлцүүлэг,	Хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд 2019 оны эхний 9 сарын байдлаар 176 удаагийн сургалт, хэлэлцүүлэг, сурталчилгааны	Хэлэлцүүлэг, сурталчилгааны ажлууд зохион байгуулагдаж, давхардсан тоогоор 20.000-аас доошгүй иргэдийг хамруулсан байна.	Хөтөлбөрүүд хэрэгжиж иргэдийн эрх зүйн боловсрол дээшилсэн байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, агентлагууд	

			сурталчилгааны ажлыг төлөвлөгөө, хуваарийн дагуу зохион байгуулах.	ажил зохион байгуулагдаж, давхардсан тоогоор 11474 иргэнийг хамруулсан.				
126	2	Хууль эрх зүйн хэлтсийн санал	Аймагт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй эрх зүйн акт, төсөл, хөтөлбөр тухайн орон нутгийн төрийн байгууллагаас нийтэд үзүүлж буй төрийн үйлчилгээний талаарх мэдээллийг “E-khutuch” эрх зүйн туслалцааны цахим хуудсанд бүрэн байршуулах, иргэдэд мэдээлэл авах боломжийг бүрдүүлэх	Цахим хуудсыг ашиглалтанд оруулахаар бэлтгэл ханган, туршилтийн шатандаа явагдаж байна.	Аймагт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй эрх зүйн акт, төсөл, хөтөлбөр тухайн орон нутгийн төрийн байгууллагаас нийтэд үзүүлж буй төрийн үйлчилгээний талаарх мэдээллийг бүрэн шинэчилж хэвшсэн байна.	Цахим хуудсаар дамжуулан иргэдэд зөвлөгөө, төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай үзүүлэх боломж нөхцөл бүрдсэн байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, агентлагуу Д
127	3	АЗДҮАХ-ийн 3.2.2	Аймгийн Засаг даргын хуулиар олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах шаардлагатай захиргааны хэм хэмжээний актуудыг батлан гаргаж, мөрдүүлэх	2019 оны байдлаар аймгийн Засаг даргын захирамжаар батлагдсан 5 хэм хэмжээний акт улсын бүртгэлд бүртгэлтэй	Аймгийн Засаг даргын хуулиар олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах шаардлагатай хэм хэмжээний актуудыг батлан гаргасан байна.	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилт сайжирсан байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ

				байна.				
128	4	АЗДҮАХ-ийн 3.2.2	Аймаг, сумдын захиргааны актуудаар цахим сан бүрдүүлж, захиргааны шийдвэрийн хувийн хэрэг бүрдүүлэлтийг шинээр зохион байгуулж, захиргааны актуудын давхардал, зөрчлийг арилган, эрх зүйн баримт бичгийн агуулга, уялдаа холбоог сайжруулах	Захиргааны ерөнхий хуулийн дагуу захиргааны шийдвэрийн хувийн хэрэгтэй байхаар хуульчилж, аймгийн Засаг даргын 2017 оны захирамжаар журам батлагдаж 2019 онд аймгийн хэмжээнд хэрэгжүүлэх ажлыг эхлүүлсэн.	Захиргааны актуудаар цахим сан бүрдүүлж, захиргааны шийдвэрийн хувийн хэрэг бүрдүүлэлтийг хийж зөрчил, давхардлыг арилгасан байна.	Аймаг, сумдын захиргааны актууд хувийн хэрэгтэй болж, цахим сан бүрдэж иргэд, албан хаагчид ашиглах нөхцөл бүрдсэн байна.	-	Аймгийн ЗДТГ
129	5	АЗДҮАХ-ийн 3.2.4	Авлигатай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зарим сум, байгууллагуудад шалгаж, зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлэх	Авлигатай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулах ажлыг эхлүүлсэн.	Хууль тогтоомж хэрэгжиж төрийн байгууллагуудын авлигын эсрэг үйл ажиллагаанд ахиц гарсан байна.	Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд ахиц гарсан байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, төрийн бүх шатны байгууллагууд
130	6	Хууль эрх зүйн хэлтсийн	Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийг	Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийг	Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийг	Үндсэн хуулиар олгогдсон хүний эрх, эрх чөлөө хангагдах боломж,	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ,

		санал	хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 2019-2024 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу хүний эрхийг хангах олон талт ажил, арга хэмжээг үр дүнтэй зохион байгуулах	хэрэгжүүлэх 2019-2024 оны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг эхлүүлсэн.	хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 2019-2024 оны төлөвлөгөөг шинээр боловсруулан аймгийн ИТХ-аар батлуулж, хүний эрхийг зөрчиж буй зөрчлүүдийг арилгах, аюулгүй байдлыг хангах ажил, арга хэмжээнүүдийг тогтмол зохион байгуулдаг болж, хүний эрхийн ажил үйлчилгээнд ахиц гарсан байна.	нөхцөл бүрдсэн байна.		Хүний эрхийн үндэсний комиссын салбар	
131	7	АЗДҮАХ-ийн 3.2.13, Хууль эрх зүйн хэлтсийн санал	Гэрч, хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах байрыг Сүхбаатар, Сайхан суманд байгуулж, ашиглалтанд оруулах	Аймгийн хэмжээнд стандартын шаардлага хангасан хамгаалах байр байхгүй бөгөөд Алтанбулаг, Мандал сумдад 2-3 өрөөг тохижуулан хамгаалах байр болгон ашиглаж байна.	Сүхбаатар, Сайхан сум дахь Цагдаагийн өмчлөлийн холбогдох байрыг засварлаж хамгаалах байр болгосон байна.	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилт хангагдаж, гэрч хохирогчийн аюулгүй байдал хангагдах боломж нөхцөл бүрдсэн байна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалта ар	Аймаг, сумын ЗДТГ, ГБХЗХГ, ЦГ	
3.2.2.Архив, улсын бүртгэлийн ажил, үйлчилгээ									
132	1	АЗДҮАХ-ийн	Төрийн архивын сан хөмрөгийг	Цахимжуулалтын ажил 2017 оны	Лавлагаа мэдээлэлд ихээр	Архивын үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах	-	Аймгийн ЗДТГ	

		3.2.6	цахим санд шилжүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, цахимжуулалтын ажлыг 90 хувьд хүргэх	байдлаар 42.6 хувь, 2018 оны байдлаар 58.4 хувьтай байна. 2019 оны байдлаар /хөмрөгийн түвшинд/ 75.8 хувьтай байна. Архивын баримт жил бүр тасралтгүй нэмэгдэж байдаг.	ашиглагддаг 18 хөмрөгийг цахим хэлбэрт шилжүүлж, цахимжуулалтын ажлыг 90 хувьд хүргэнэ.	боломж бүрдэж, нээлттэй, хүртээмжтэй, шуурхай болно.		
133	2	АЗДҮАХ-ийн 3.2.6	Төрийн архивын байрны зураг төсвийг хийлгэж, зураг төсвийн дагуу архивын зориулалтын байр бариулах асуудлыг Засгийн газар, аймгийн ИТХ-д тавьж шийдвэрлүүлэх	Зориулалтын байргүй, одоогийн байрлаж буй архивын фондод материал нэмж хүлээн авах боломжгүй болсон.	Төрийн архивын байрны зураг төсөв хийгдэж, холбогдох асуудлууд шийдэгдсэн байна.	Архивын зориулалтын байртай болох нөхцөл бүрдсэн байна.	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр	Аймгийн ЗДТГ
134	3	АЗДҮАХ-ийн 3.2.6	2020 онд зохион байгуулагдах “Төрийн архивын улсын үзлэг”-т бэлтгэх	2016 оны Төрийн архивын улсын үзлэгт 97.1 хувьтай дүгнэгдсэн.	Төрийн архивын улсын үзлэгийн бэлтгэл ажил хангагдсан байна.	Үзлэгт хангалттай сайн үнэлгээ авсан байна.	-	Аймгийн ЗДТГ ХЭЗХ-ийн Архивын тасаг
135	4	АЗДҮАХ-ийн 3.2.7	Сонгуулийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах /УИХ болон ИТХ-ыг сонгох сонгууль/	-	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилт хангагдсан байна.	-	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, УБХ

3.2.3.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажил, үйлчилгээ								
136	1	АЗДҮАХ-ийн 3.2.4	Архидалттай тэмцэх аймгийн хөтөлбөрийг болон тодорхой төрлийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр батлагдсан үндэсний болон аймгийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг нэмэгдүүлэх замаар гэмт хэргийн гаралтыг бууруулах ажлыг зохион байгуулах	2018 оны 9 сарын байдлаар 969 гэмт хэрэг бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үеэс 18.9 хувиар буурсан байна.	Иргэд эрүүл аюулгүй орчинд ажиллаж амьдрах нөхцөл бүрдсэн байна.	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар иргэд, олон нийтэд зориулсан мэдээлэл, сурталчилгааны хүртээмж, чанар сайжирч, иргэдийн эрх зүйн мэдлэг дээшилсэн байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ
137	2	АЗДҮАХ-ийн 3.2.8	Авто замын хурд сааруулагч, замын тэмдэг, тэмдэглэгээ гудамж талбайн гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлж, Дөрвөн замын уулзвар буюу Дулаанхааны постоор дамжин өнгөрч буй	Авто замын хурд сааруулагч болон замын тэмдэг, тэмдэглэгээг жил бүр засаж сайжруулан, шинээр тавигдсан зам талбайд тэмдэг, тэмдэглэгээ, гэрэлтүүлэг,	Тэмдэг, тэмдэглэгээ, гэрэлтүүлэг, камержуулалт нэмэгдсэн байна.	Гэмт хэргийн гаралт буурсан байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, ЦГ

			тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар харагдахуйц чанарын нарийвчлал бүхий камерийг суурьлуулах	камержуулалтыг хийж байна.				
138	3	АЗДҮАХ-ийн 3.2.8	Хутаг-Өндөрийн заставын албан хаагчдын орон сууцанд их засвар хийх, хилчдийн нийгмийн баталгааг хангахад дэмжлэг үзүүлэх	-	Заставын албан хаагчдын орон сууцанд засвар хийх зардлыг шийдвэрлэсэн байна.	Хилчдийн нийгмийн баталгаа хангагдсан байна.	-	Аймаг, сумын ЗДТГ, Хилийн ангиуд,
139	4	АЗДҮАХ-ийн 3.2.8	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын конторын барилгыг өргөтгөхөд дэмжлэг үзүүлэх	Тус барилга нь урьдчилан хорих байрны зориулалтаар баригдсан, өрөө тасалгааны хүрэлцээгүй.	Конторын барилгын давхар нэмэх өргөтгөлийн ажил хийгдэж алба хаагч бүр ажлын байрны тодорхойлолтонд заагдсан албан үүргээ хэвийн байдлаар гүйцэтгэх боломжтой өрөө тасалгаатай болсон байна.	Алба хаагчдийн ажиллах нөхцөл баталгаа сайжирч, ажлын бүтээмж дээшлэн, иргэдэд үзүүлэх төрийн үйлчилгээ хүртээмжтэй болох, ая тухтай орчин нөхцөлд үйлчилгээ үзүүлэх, үйл ажиллагааны үр дүнд ахиц гарсан байна.	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалта ар	Аймгийн ЗДТГ, ШШГГ
140	5	АЗДҮАХ-ийн 3.2.8	Торгох, эд хөрөнгө хураах зэрэг ял, шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаагаар улсын орлогыг давуулан биелүүлсэн	2016 онд 41909.7 мянган төгрөг, 2017 онд 38552.5 мянган төгрөг, 2018 онд 35631.4 мянган төгрөг нийт	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1-д зааснаар тухайн жилд шүүхийн	Байгууллагын үйл ажиллагаа хэвийн явагдах нөхцөл боломж бүрдсэн байна. Иргэдэд үзүүлэх төрийн үйлчилгээ сайжирч төлбөр тэтгэлэг гаргуулах шийдвэр	-	Аймгийн ЗДТГ, ШШГГ

			тохиолдолд тодорхой хувийг байгууллагын үйл ажиллагаанд зориулан зохих дэмжлэг үзүүлэх	116093.6 төгрөгний бэлэн мөнгө, Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын тамгын газарт 1116 ширхэг мод, Алтанбулаг суманд 77 ширхэг мод, Шаамар суманд ЗИЛ-130 автомашин 1 ширхэг 233 ширхэг мод, Бугант тосгонд Урал машин 1 ширхэг портер маркийн автомашин 1 ширхэг, Хушаат суманд суудлын автомашин 1 ширхэг, Хүдэр суманд 77 ширхэг модыг төлбөр төлөгчөөс хураан авч орон нутгийн орлогод оруулсан байна.	шийдвэр биелүүлэх чиглэлээр улсын орлого болгосон, торгох ял ногдуулж төсөвт тушаасан мөнгөний 40 хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулан дараагийн жилийн орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлсэн байна.	гүйцэтгэх ажиллагаанд ахиц гарч, бодит биелэлт улсын дунджаас дээгүүр хувьд хүрсэн байна. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албаны дотоод үйл ажиллагааны зардал шийдэгдсэн байна.		
141	6	АЗДҮАХ-ийн 3.2.11	Мөнгө угаах, хүний наймаа, хар тамхины болон цахим гэмт хэрэг зэрэг шинэ төрлийн	2018 оны эхний 9 сарын байдлаар залилах гэмт хэрэг 40	Аймгийн хэмжээнд үйлдэгдэж буй энэ төрлийн гэмт хэргийн гаралт өмнөх оны мөн	Иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд ажиллаж амьдрах нөхцөл бүрдсэн байна.	-	Аймгийн ЗДТГ, ЦГ

			гэмт хэргийг таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх	бүртгэгдснээс 10 гэмт хэрэг буюу 25 хувь нь цахим орчинд үйлдэгдсэн бөгөөд энэ төрлийн гэмт хэргийн гаралт өсөх хандлагатай байна. Мансууруулах эм, сэтгэцэт нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах гэмт хэрэг 2017 онд 3, 2018 онд 1 бүртгэгдсэн бөгөөд 66.7 хувиар буурсан байна.	үеэс буурсан байна.			
142	7	АЗДҮАХ-ийн 3.2.12	Хүүхдийг гэмт хэрэг зөрчилд өртөхөөс сэргийлэн эрсдэл бүхий байруудыг тодорхойлж, камержуулах ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулж, сурагчдын эцэг эхийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд	Ерөнхий боловсролын сургуулиудын сурагчдын эцэг эхийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд татан оролцуулах зорилгоор сургууль орчмын эргүүлийг	Камержуулалт нэмэгдэж, эцэг эхийн оролцоо нэмэгдэж, насанд хүрээгүй хүнээс үйлдэгдэх гэмт хэргийн гаралт буурсан байна.	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд ахиц гарч, гэмт хэргийн гаралт буурсан байна.	-	Аймаг, сумдын ЗДТГ, БСУГ

			татан оролцуулах олон талт арга хэмжээг зохион байгуулах	тогтмол ажиллуулж байна. Аймгийн хэмжээнд Ерөнхий боловсролын нийт 34 сургуулийн 30 нь, нийт 42 цэцэрлэгийн 35 нь камерын системийг нэвтрүүлэн ашиглаж байна.				
143	8	АЗДҮАХ-ийн 3.2.12	Бэлгийн хүчирхийллийн гэмт хэрэг, ялангуяа бага насны хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр цагдаагийн алба хаагчдын мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх	Тус Цагдаагийн газраас бэлгийн хүчирхийллийн гэмт хэрэг, ялангуяа бага насны хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулж байна.	Цагдаагийн алба хаагчдыг мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулагдсан байна.	Энэ төрлийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх ажилд ахиц гарна.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалта ар	Аймгийн ГХУСАЗЗ, ЦГ

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР